

Kurs mot hållbarhet – ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen

Felicia Grönqvist

Lärdomsprov

Företagsekonomi

2025

Lärdomsprov

Felicia Grönqvist

Kurs mot hållbarhet – ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen.

Yrkeshögskolan Arcada: Företagsekonomi, 2025

Uppdragsgivare:

Uppdragsgivaren för denna studie är konfidentiell.

Sammandrag:

Denna studie utforskar ESG-rapporteringens betydelse och implementering inom transport- och speditorsbranschen, med ett särskilt fokus på ett mellanstort företag. Mot bakgrund av ökande krav på hållbarhet och transparens undersöker studien de centrala utmaningarna och möjligheterna kopplade till ESG-rapportering i denna sektor. Studien syftar till att identifiera relevanta ramverk och standarder, såsom CSRD, och analysera hur dessa kan tillämpas för att utveckla en effektiv och värdeskapande ESG-rapportering. Genom att kombinera en teoretisk genomgång av hållbarhets principer och ESG-koncept med en analys anpassad till uppdragsgivarens verksamhet, kommer studien att resultera i en konkret vägledning. Denna vägledning är utformad för att stödja företagsledningen i att strukturera och kommunicera sitt hållbarhetsarbete på ett sätt som möter både regulatoriska krav och intressenternas förväntningar, vilket i sin tur bidrar till ökad konkurrenskraft och långsiktig värdeskapande.

Nyckelord:

ESG-rapportering, hållbarhet, sjöfart, CSRD, hållbarhetsredovisning

Degree Thesis

Felicia Grönqvist

Course Towards Sustainability – ESG Reporting in the Maritime Industry

Arcada University of Applied Sciences: Business Administration, 2025.

Commissioned by:

The client for this study is confidential.

Abstract:

This study explores the significance and implementation of ESG reporting within the transport and logistics sector, with a particular focus on a medium-sized company. Against a backdrop of increasing demand for sustainability and transparency, the study examines the key challenges and opportunities associated with ESG reporting in this sector. The aim of the study is to identify relevant frameworks and standards, such as CSRD, and analyze how these can be applied to develop effective and value-creating ESG reporting. By combining a theoretical review of sustainability principles and ESG concepts with a practical application to the client, the study will result in a concrete guideline. This guideline is designed to support the company's management in structuring and communicating its sustainability work in a way that meets both regulatory requirements and stakeholder expectations, thereby contributing to increased competitiveness and long-term value creation.

Keywords:

ESG reporting, sustainability, maritime industry, CSRD, sustainability reporting

Innehåll

1	Inledning	6
1.1	Problemformulering	7
1.2	Syfte	7
1.3	Avgränsning	8
1.4	Definitioner	8
1.5	Presentation av uppdragsgivaren	10
2	Teori	11
2.1	Hållbar utveckling	11
2.1.1	3-P modellen	12
2.1.2	Förenta nationernas mål för hållbar utveckling	13
2.1.3	Cirkulär ekonomi	14
2.2	Hållbar utveckling inom logistiken	14
2.2.1	Logistikens miljöpåverkan	15
2.2.2	Elektrifiering av transporter	15
2.2.3	Alternativa bränslen	16
2.2.4	Digitalisering och optimering av logistikflöden	17
2.2.5	Cirkulär ekonomi inom logistik	17
2.3	ESG-rapportering och EU reglering	18
2.3.1	ESG-komponenter	19
2.3.2	Vikten av ESG-rapportering	20
2.3.3	CSR-direktivet	21
2.3.4	GHG-protokollet: En standard för växthusgasredovisning	22
2.3.5	EU:s Utsläppshandelssystem (ETS)	23
2.3.6	Fördelar med ESG-rapportering	24
2.4	ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen	25
2.5	Sammanfattning	26
3	Metod	27
3.1	Val av metod	27
3.2	Datakällor	28
3.3	Tillvägagångssättet	32
3.4	Analys av data	33
3.5	Validitet och reliabilitet	34
3.6	Forskningsetik	35
4	Resultat	36
4.1	Vad ingår i ESG-rapporterna för företag inom sjöfartsbranschen?	36
4.1.1	Miljöaspekter	36
4.1.2	Sociala aspekter	37

4.1.3	Bolagsstyrning	37
4.2	Vilka standarder och EU-lagstiftningar bör företaget följa?.....	40
4.3	Vad bör ingå i företagets ESG-rapportering?	41
4.3.1	Miljö – Rekommendationer	41
4.3.2	Socialt ansvar - Rekommendationer	42
4.3.3	Bolagsstyrning – Rekommendationer	42
4.3.4	Förväntningar enligt regelverk.....	42
5	Diskussion.....	45
5.1	Resultatdiskussion	45
5.2	Metoddiskussion	47
6	Slutsatser	49
6.1	Studiens begränsningar	51
6.2	Förslag till vidare undersökningar	51
Källor	53

1 Inledning

Klimatförändringen och hållbarhetsfrågor har blivit centrala utmaningar för näringslivet, vilket har lett till en ökad reglering och transparenskrav på företagens ansvarstagande. EU har introducerat lagstiftning så som Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som skärper kraven för företags hållbarhetsrapportering och inkluderar specifika riktlinjer för miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsrelaterade faktorer (European Parliament and Council, 2022). Samtidigt förväntar sig investerare, konsumenter och andra intressenter att företag integrerar hållbarhet i sina affärsstrategier för att säkerställa långsiktig lönsamhet och riskhantering (Eccles et al., 2014).

Inom sjöfartsbranschen är ESG-rapportering av särskild vikt, då sektorn står inför omfattande utmaningar relaterade till utsläppsminskning, bränsleeffektivitet, arbetsvillkor och säkerhetsföreskrifter. Sjöfarten ansvarar för cirka tre procent av de globala koldioxidutsläppen, vilket har resulterat i att Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) och EU infört strängare miljöregleringar, såsom Fit for 55-paketet och EU:s utsläppshandelssystem för sjöfarten (International Maritime Organization, 2023). Dessa regleringar har skapat ett ökat behov av transparent och strukturerad ESG-rapportering för att säkerställa efterlevnad av både regulatoriska krav och intressenternas förväntningar. Bristande ESG-rapportering kan i detta sammanhang leda till försvårat tillträde till kapital, negativ påverkan på varumärket och ökade operationella risker.

Denna studie undersöker ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen och fokuserar på hur företag i denna sektor hanterar miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsaspekter. ESG har etablerats som ett centralt ramverk för företag som strävar efter att skapa långsiktigt värde och stärka sin konkurrenskraft. Inom sjöfartssektorn, där hållbarhetsfrågor är av stor betydelse, är det avgörande att förstå och implementera effektiva ESG-strategier för att stärka varumärket och möta externa krav.

Valet av detta ämne bygger på både ett professionellt och personligt intresse för hur företag kan integrera hållbarhetsmål i sina affärsstrategier. För företag inom sjöfartsbranschen är det viktigt att identifiera nyckelfaktorer för ESG-rapportering för att

stärka sin marknadsposition och anpassa sig till regulatoriska förändringar. Denna studie syftar därför till att erbjuda konkreta verktyg för företagsledningar att utveckla effektiv och strategiskt anpassad ESG-rapportering.

1.1 Problemformulering

Inom sjöfartsbranschen, där logistiktjänster är centrala, finns ett kontinuerligt behov av att förbättra processer och optimera verksamheten i takt med att marknadens krav på hållbarhet och effektivitet ökar. En central del av detta arbete är att utveckla en mer strukturerad och transparent ESG-rapportering (Environmental, Social and Governance).

För närvarande saknar många företag inom branschen en samlad och strukturerad hållbarhetsrapport. Detta gör det svårt att kommunicera och följa upp hållbarhetsinitiativ samt att uppfylla lagstadgade krav. Det finns ett behov av att tydliggöra och systematisera hållbarhetsarbetet och att presentera vägledande verktyg inför uppdragsgivarens framtida ESG-rapportering.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att analysera de krav och förväntningar som ställs på ESG-rapportering för ett mellanstort företag inom sjöfartsbranschen. Studien undersöker hur dessa krav kan implementeras i praktiken för att främja en hållbar och transparent verksamhet.

Huvudmålet är att utveckla en vägledning för uppdragsgivaren avseende innehållet i ESG-rapporteringen, så att den överensstämmer med branschspecifika krav, gällande lagstiftning och intressenternas förväntningar.

Vidare identifierar studien de mest relevanta aspekterna inom miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning i relation till företagets verksamhet. Studien omfattar även en granskning av de riktlinjer och standarder som behöver följas för att säkerställa efterlevnad av EU:s regelverk, såsom Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) och EU Taxonomin.

Slutligen har denna rapport som syfte att ge konkreta rekommendationer för hur uppdragsgivaren kan utforma sin ESG-rapportering på ett sätt som skapar mervärde för dess intressenter, inklusive kunder och andra berörda parter.

För att uppfylla syftet med studien formuleras följande forskningsfrågor:

- Vad ingår i ESG-rapporteringen för företag inom sjöfartsbranschen?
- Vilka standarder och EU-lagstiftningar bör företaget följa?
- Vad bör ingå i företagets egna ESG-rapportering?

1.3 Avgränsning

Denna studie fokuserar på ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen, med särskilt fokus på uppdragsgivaren verksamhet. Studien avgränsas till ett europeiskt perspektiv, då detta anses vara mest relevant för uppdragsgivaren.

Studien kommer inte att behandla ekonomiska frågor, även om dessa kan vara av betydelse inom en ESG-kontext. Syftet med denna avgränsning är att studien huvudsakligen ska inrikta sig på hållbarhetsrelaterade aspekter snarare än på finansiella resultat. Vidare kommer studien inte att behandla tekniska lösningar som energieffektivisering eller alternativa bränslen. Orsaken till detta är att uppdragsgivaren för närvarande saknar detaljerad teknisk expertis inom dessa områden, vilket innebär att en extern konsult eller ingenjör skulle behöva anlitas för att utveckla dessa aspekter inför en framtida rapportering. Eftersom sådan teknisk information varken är tillgänglig för studiens genomförande eller för uppdragsgivaren kommer den inte att inkluderas i denna studie.

1.4 Definitioner

För att säkerställa tydlighet och konsekvens i denna studie definieras centrala begrepp som kan ha varierande betydelser beroende på sammanhang. Vissa av dessa termer saknar entydiga svenska motsvarigheter, medan andra används på olika sätt inom akademisk litteratur och praktiska tillämpningar. Genom att tydligt definiera dessa begrepp skapas

en gemensam förståelse och en stabil grund för analysen. Nedan presenteras definitioner av relevanta begrepp som används i studien.

ESG (Environmental, Social, Governance) - ESG är ett ramverk för att bedöma företagets hållbarhetsarbete inom tre centrala områden: miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning. Den miljömässiga dimensionen omfattar faktorer såsom utsläpp av växthusgaser, energianvändning och påverkan på naturresurser. Den sociala dimensionen fokuserar på frågor som arbetsvillkor, jämställdhet, hälsa och säkerhet samt företagets påverkan på samhället i stort. Den tredje komponenten, bolagsstyrning, behandlar hur företaget leds och kontrolleras, inklusive aspekter som affärsetik, transparens, antikorrupktion och styrelsens ansvar. ESG används både som ett verktyg för företag att kommunicera sitt hållbarhetsarbete och som ett beslutsunderlag för investerare som vill bedöma företagets långsiktiga värdeskapande och riskhantering arbete inom hållbarhet. Denna struktur används av investerare, myndigheter och andra intressenter för att bedöma hur företag hanterar klimatpåverkan, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, affärsteknik och transparens. (Friede et al., 2015)

Sjöfart – Sjöfart avser transport av gods och/eller passagerare till sjöss, vilket inkluderar både internationell och nationell trafik med fartyg över hav, kuster och inre vattenvägar. Inom ekonomisk och logistisk forskning definieras sjöfart ofta som en central del av det globala transportsystemet och en avgörande länk i internationella försörjningskedjor (United Nations, 2023a). Enligt Stopford (2008) inkluderar sjöfartssektorn både den fysiska transporten och de tillhörande kommersiella och tekniska strukturer som krävs för att driva verksamheten, såsom rederier, hamnar och regelverk (Stopford, 2008). I denna studie avser begreppet sjöfart främst kommersiell transport av gods och passagerare via sjövägar, vilket inkluderar både havsgående fartyg och trafik inom nationella farvatten.

Hållbarhet – Hållbarhet är ett begrepp som i grunden handlar om att tillgodose dagens behov utan att riskera framtida generationers möjligheter att tillgodose sina. I en företagsekonomisk kontext innebär hållbarhet att verksamheter integrerar miljömässiga, sociala och ekonomiska hänsynstaganden i sin strategi och operativa verksamhet (World Commission on Environment and Development, 1987). I denna studie används hållbarhets begreppet i linje med ESG-ramverket, vilket fokuserar på företags påverkan på miljö, sociala förhållanden och styrningsstruktur. Begreppet hållbarhet används

därmed för att analysera hur företag inom sjöfartssektorn förhåller sig till och rapporterar om sina ansvarsområden enligt dessa tre dimensioner.

Internet of Things (IoT) - Avser ett nätverk av fysiska enheter som är uppkopplade till internet och kan samla in, utbyta och analysera data utan mänsklig inblandning (Atzori et al., 2010). Dessa enheter kan vara allt från hushållsapparater och fordon till industrimaskiner och medicinsk utrustning. IoT möjliggör ökad automatisering och effektivisering inom flera områden, exempelvis smarta hem, sjukvård och industriell produktion (Gubbi et al., n.d.).

Big Data – Syftar på extremt stora och komplexa datamängder som genereras i hög hastighet och kräver avancerade teknologier för lagring, hantering och analys (Jagadish et al., 2014). Dessa data kommer från olika källor, såsom sociala medier, sensorer och transaktioner, och används för att identifiera mönster, fatta beslut och optimera processer inom olika sektorer, exempelvis sjukvård, finans och marknadsföring (Chen et al., 2014).

Greenwashing - Ett begrepp som beskriver när företag eller organisationer ger ett missvisande intryck av att vara miljövänliga eller hållbara för att förbättra sitt rykte eller öka sin försäljning, utan att faktiskt genomföra betydande miljöförbättringar. Detta kan inkludera att framställa produkter som mer hållbara än de är eller att ge en falsk bild av företagets engagemang för hållbarhet genom marknadsföring, utan att dessa påståenden kan bekräftas av konkreta åtgärder (Vollero, 2022).

1.5 Presentation av uppdragsgivaren

Uppdragsgivaren för min studie är ett medelstort företag verksamt inom sjöfartsbranschen. För att säkerställa konfidentialitet anonymiseras företagets namn och används inte specifika uppgifter om företaget i rapporten. Alla insamlade data och analyser presenteras på ett sätt som skyddar företagets affärsinformation och integritet.

2 Teori

I takt med att hållbarhetsfrågor fått en allt större betydelse för företag och samhälle har behovet av tydliga ramverk och riktlinjer ökat. Teoretiska modeller och begrepp inom hållbarhet ger en grund för att förstå och analysera företags påverkan på miljö, samhälle och ekonomi. Dessa teorier ligger till grund för utvecklingen av standarder och riktlinjer som styr företagens hållbarhetsarbete och rapportering. I detta kapitel presenteras de centrala teorierna och begreppen som är relevanta för studien, med fokus på hållbar utveckling och ESG.

2.1 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling, som koncept, grundar sig i principen om att balansera ekonomisk tillväxt med miljömässig och social ansvarighet, så att dagens behov tillgodoses utan att riskera framtida generationers möjligheter (United Nations, 2015). Detta synsätt är djupt rotat i internationella riktlinjer och initiativ, såsom FN:s hållbara utvecklingsmål (SDGs) och EU:s Green Deal, vilka ger en ram för företagens hållbarhetsarbete (United Nations, 2015).

För företag innebär hållbarhetsrapportering ett viktigt verktyg för att redovisa sitt ansvarstagande och sin påverkan på omvärlden. Särskilt inom sjöfarts- och logistiksektorn, som utgör en betydande bidragsgivare till klimatförändringar, är det av yttersta vikt att implementera och redovisa robusta hållbarhetsstrategier (McKinnon et al., 2015). Forskning av Hahn och Figge betonar att standardisering av hållbarhetsåtgärder och rapporteringssystem är avgörande för att säkerställa transparens och jämförbarhet mellan företag, vilket i sin tur underlättar för investerare, konsumenter och andra intressenter att fatta informerade beslut och utvärdera företagets verkliga bidrag till en mer hållbar utveckling (Hahn & Figge, 2011).

Vidare framhåller Kolk (2016) vikten av att företag anpassar sina hållbarhetsstrategier till både lokala och globala regelverk för att undvika greenwashing och uppnå verklig förändring (Kolk, 2016). En framgångsrik hållbarhetsrapportering bygger inte enbart på efterlevnad av lagar och förordningar, utan även på en integrering av hållbarhet i företagets kärnverksamhet och strategiska mål, vilket skapar ett autentiskt engagemang

som präglar hela organisationen, vilket i sin tur leder till mer meningsfulla och långsiktiga resultat för både företaget och samhället (Porter & Kramer, n.d.).

2.1.1 3-P modellen

I sin publikation “The Triple Bottom Line: Does It All Add Up?” från 2004 diskuterade och analyserade Henriques och Richardsom 3-P modellen, även kallad för Triple Bottom Line (TBL), som ett ramverk för hållbart företagande. Detta ramverk syftar till att skapa balans mellan tre centrala dimensioner, People (människor), Planet (miljö) och Profit (vinst). Modellen utmanar det traditionella fokuset på enbart ekonomisk avkastning och betonar vikten med att företag tar hänsyn till både sociala och miljömässiga faktorer i sin verksamhet (Henriques & Richardson, 2004). People-dimensionen innebär att företag bör främja goda arbetsvillkor, inkludering och socialt ansvar både inom organisationen och i de samhälle de verkar i. Detta omfattar aspekter som rättvisa löner, säker arbetsmiljö och engagemang i samhället. Planet-dimensionen fokuserar på miljömässig hållbarhet och handlar om att minimera negativ påverkan på ekosystem genom energieffektivitet, minskade utsläpp och ansvarsfull resursanvändning. Företag förväntas implementera strategier som gynnar biologisk mångfald, cirkulär ekonomi och hållbara leveranskedjor. Profit-dimensionen, som traditionellt har varit företagens primära mål, handlar inom 3P-modellen inte enbart om finansiell lönsamhet utan även om att skapa långsiktigt värde genom hållbara affärsmodeller. Genom att integrera dessa tre perspektiv kan företag stärka sin konkurrenskraft, minska risker kopplade till miljö- och samhällsförändringar samt möta ökade krav från intressenter, inklusive kunder, investerare och lagstiftare. TBL-modellen har därför blivit en central del av moderna företags hållbarhetsstrategier och används ofta som en vägledning för att uppnå en mer ansvarsfull och resilient affärsverksamhet (Henriques & Richardson, 2004).

Användningen av 3P-modellen är relevant i denna studie eftersom den tillhandahåller en strukturerad analysram för att förstå och bedöma företags hållbarhetsarbete ur flera perspektiv. Eftersom syftet med denna studie är att identifiera centrala innehållsaspekter i ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen, erbjuder modellen ett analytiskt stöd för att systematiskt kartlägga hur företag integrerar miljömässiga, sociala och ekonomiska faktorer i sin verksamhet. Detta bidrar till att skapa en djupare förståelse för vad som bör ingå i en ändamålsenlig och trovärdig hållbarhetsrapport.

2.1.2 Förenta nationernas mål för hållbar utveckling

FN:s globala mål för hållbar utveckling, även kallade Sustainable Development Goals (SDG:erna), representerar en global plan för att åstadkomma en hållbar framtid för alla människor och planeten. Dessa 17 mål, som antogs av alla FN:s medlemsländer 2015, omfattar en rad ambitioner som sträcker sig över flera dimensioner av hållbar utveckling: ekonomisk, social och miljömässig. Målen adresserar globala utmaningar såsom fattigdom, hunger, hälsa, utbildning, jämställdhet, rent vatten, hållbar energi, klimatförändringar, havens och ekosystemens skydd samt fred och rättvisa. Eftersom målen hänger ihop innebär att de inte kan fixas var för sig, utan kräver att regeringar, företag och samhället behöver samverka. (United Nations, 2015)

För företag innebär hållbarhetsmålen en ökad press att reflektera över sin roll i att lösa dessa globala utmaningar och säkerställa att deras verksamheter bidrar positivt till hållbar utveckling. Det innebär att företag måste integrera hållbarhetsprinciper i sin affärsmodell, så att ekonomisk tillväxt inte längre ses som det enda målet. Mål 8, som främjar anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, kan exempelvis kräva att företag granskar sina arbetsmetoder och produktionskedjor för att minska negativ påverkan på arbetstagare och miljö. På samma sätt innebär mål 12, som fokuserar på hållbar konsumtion och produktion, att företag måste utvärdera sina produktionsprocesser, minska avfall och energiåtgång, samt övergå till mer cirkulära affärsmodeller. Genom att implementera dessa mål kan företag inte bara bidra till en hållbar framtid, utan även skapa konkurrensfördelar genom att attrahera medvetna konsumenter och investerare som prioriterar hållbarhet. (United Nations, 2015)

I detta sammanhang är det också viktigt att förstå att företags hållbarhetsstrategier måste anpassas till lokala och globala förhållanden, samtidigt som de är förenliga med FN:s mål. Genom att aktivt arbeta med och rapportera om sina framsteg mot hållbarhetsmålen kan företag inte bara förbättra sitt eget resultat utan även bidra till att uppnå den globala hållbarhetsagendan. (United Nations, 2015)

2.1.3 Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi är ett synsätt som utmanar den traditionella linjära ekonomimodellen genom att eftersträva ett system där resurser cirkulerar i slutna kretslopp snarare än förbrukas och kasseras (Idowu et al., 2017). Ellen MacArthur Foundation, en inflytelserik aktör inom detta område, betonar att det centrala syftet är att maximera värdet av material och ekonomiska resurser över tid, samtidigt som den negativa miljöpåverkan minimeras. Genom principer som återanvändning, reparation och återvinning skapas förutsättningar för ett mer hållbart och resurseffektivt samhälle (Ellen MacArthur Foundation, 2013).

En viktig komponent inom cirkulär ekonomi är avfallshierarkin, som fungerar som en vägledande struktur för hur resurser bör hanteras med minsta möjliga negativa miljöeffekt. Denna hierarki betonar att det mest hållbara alternativet är att förebygga uppkomsten av avfall, följt av återanvändning och återvinning. Mindre önskvärda metoder, såsom energiutvinning och deponering, betraktas som sista utväg i hierarkin. (European Commission, 2021)

Genom att erbjuda ett systematiskt angreppssätt på resursanvändning och avfallshantering, fungerar cirkulär ekonomi som en strategisk grund för hållbar utveckling inom olika sektorer. Den teoretiska förståelsen av modellen skapar grund för hållbar utveckling inom olika sektorer. Den teoretiska förståelsen av modellen skapar också en plattform för att analysera praktisk tillämpning i specifika sammanhang, såsom logistikbranschen vilket behandlas närmare i kapitel 2.2.5.

2.2 Hållbar utveckling inom logistiken

Hållbar utveckling inom logistiksektorn är viktigt att satsa på för att minska branschens miljöpåverkan och samtidigt säkerställa effektiva och konkurrenskraftiga leveranskedjor. Sjöfarts- och logistikbranschen står för en betydande del av de globala koldioxidutsläppen och har därmed en central roll i arbetet för att uppnå EU:s klimatmål och globala hållbarhetsinitiativ såsom FN:s Agenda 2030. Utmaningarna är komplexa och innefattar såväl teknologiska innovationer som policyförändringar och förändrade affärsmodeller. För att ta itu med dessa utmaningar har flera strategier utvecklats, där elektrifiering, alternativa bränslen, digitalisering och cirkulär ekonomi utgör viktiga komponenter.

Dessa utmaningar omfattar bland annat höga initiala investeringskostnader för grön teknik, bristande teknologisk infrastruktur, otillräcklig teknisk expertis, samt behovet av anpassning till nya regelverk och affärsmodeller. (United Nations, 2015)

2.2.1 Logistikens miljöpåverkan

Som nämnt ovan är logistiksektorn en av de största bidragsgivarna till global miljöpåverkan, särskilt genom koldioxidutsläpp från transporter. Enligt Internationella transportforumet (OECD, 2023b) står transportsektorn för en betydande andel av de globala växthusgasutsläppen, där vägtransporter, sjöfart och luftfart dominerar. Specifikt framhåller ITF att godstransporter är en snabbt växande källa till koldioxidutsläpp och detta gör att logistiksektorn har en nyckelroll i att uppnå de globala klimatmålen, inklusive EU:s klimatmål och FN:s Agenda 2030 (United Nations, 2015). Användning av fossila bränslen utgör den primära orsaken till miljöpåverkan inom branschen, då det leder till betydande utsläpp av koldioxid, kväveoxid och andra föroreningar som påverkar både klimat och luftkvaliteten. (OECD, 2023b)

För att minska denna miljöpåverkan krävs omfattande förändringar inom branschen. En central utmaning i detta arbete är övergången från traditionella fossila bränslen till mer hållbara alternativ då detta innefattar att både fordon och infrastruktur måste anpassas för att stödja en grönare transportkedja. Dessutom är logistikkedjor komplexa och kräver samarbete mellan många länder och företag för att hitta effektiva och hållbara lösningar. Det är också viktigt att förstå att förutsättningarna för att införa hållbarhetsstrategier kan variera beroende på region, till exempel hur bra infrastrukturen är och om det finns tillgång till grön teknik (OECD, 2023b).

2.2.2 Elektrifiering av transporter

Elektrifiering inom transportsektorn framstår som en av de mest lovande strategierna för att minska logistikens miljöpåverkan. Elektriska fordon har redan gjort betydande framsteg inom stadstrafik, och det pågår intensiv forskning för att elektrifiera tunga transporter och långdistanslogistik. Enligt Internationella energirådets rapport "Electric Vehicles Outlook 2023", accelererar utbyggnaden av elektriska lastbilar och bussar globalt (International Energy Agency, 2023a). IEA presenterar att elektrifieringen av

tunga fordon är avgörande för att uppnå klimatmålen inom transportsektorn. Elektriska lastbilar minskar direkt växthusgasutsläppen och förbättrar luftkvaliteten genom att ersätta dieseldrivna motorer med elektriska drivsystem (International Energy Agency, 2023a).

Alternativa bränslen, såsom avancerade bibränslen, vätgas och elektrobränslen, är också viktiga alternativ till elektrifieringen. Dessa bränslen kan användas för att ersätta traditionella fossila bränslen i tunga transporter, där elektrifiering ännu inte är fullt genomförbar på grund av tekniska och ekonomiska begränsningar. IEA:s rapport betonar att en kombination av elektrifiering och alternativa bränslen kommer att vara nödvändig för att uppnå en hållbar transportsektor. Olika bränslen och teknologier kommer att komplettera varandra beroende på applikation och geografiska förutsättningar. (International Energy Agency, 2023a)

2.2.3 Alternativa bränslen

För transporter där elektrifiering ännu inte är en praktisk lösning, såsom långväga lastbilstransporter, sjöfart och flyg, utgör alternativa bränslen ett viktigt komplement. Avancerade bibränslen, vätgas och elektrobränslen har potential att reducera koldioxidutsläppen, men de står inför egna utmaningar relaterade till produktion, distribution och ekonomisk lönsamhet. Enligt internationella energirådets (International Energy Agency, 2023b), rapport "Renewables 2023" är hållbar produktion av biomassa avgörande för att undvika negativa effekter på markanvändning och biologisk mångfald.

Avancerade bibränslen, såsom HVO (hydrerad vegetabilisk olja) och andra förnybara dieselalternativ, kan användas i befintliga förbränningsmotorer och utgör därmed en relativt enkel övergångslösning. Dock är tillgången på hållbara råvaror begränsad, och produktionen av vissa bibränslen har ifrågasatts för dess potentiella påverkan på markanvändning och livsmedelsförsörjning (Panoutsou et al., 2021).

Vätgasdrivna lastbilar och fartyg ses som en långsiktig lösning, särskilt eftersom vätgas kan produceras genom elektrolys med hjälp av förnybar energi. Grön vätgas erbjuder en utsläppsfri drift, men tekniken är ännu dyr och kräver omfattande infrastrukturutveckling, både vad gäller produktion och distribution. Samtidigt pågår forskning kring

elektrobränslen, som skapas genom att binda koldioxid från luften i en kemisk process, vilket skulle kunna skapa en koldioxidneutral bränslecykel. IEA:s rapport ”Renewables 2023” framhåller att elektrobränslen har potential att bli ett viktigt komplement till elektrifiering och vätgas, särskilt inom sektorer där dessa tekniker är svåra att implementera (International Energy Agency, 2023b).

2.2.4 Digitalisering och optimering av logistikflöden

Genom att utnyttja avancerade IT-lösningar, såsom artificiell intelligens (AI), Internet of Things (IoT) och Big Data, kan logistikflöden optimeras och göras mer effektiva (Wamba et al., 2017). Dessa teknologier möjliggör realtidsövervakning av transportmedel, vilket gör det möjligt att justera rutter, scheman och lastkapacitet för att minimera bränsleförbrukning och utsläpp. Liksom inom energisektorn, där AI driver innovation och effektivisering, har AI potential att revolutionera logistiksektorn men även öka dess transparens. Enligt McKinsey & Company (2022), i deras analys "An AI power play: Fueling the next wave of innovation in the energy sector", kan AI användas för att optimera komplexa system och minska resursförbrukningen. Detta är direkt överförbart till logistik, där AI kan användas för att optimera rutter, lastplanering och energiförbrukning. (McKinsey & Company, 2022)

Ruttoptimering, som stöds av AI och realtidsdata, bidrar till att minska de totala körsträckorna, vilket inte bara sparar bränsle utan också minskar trafikstockningar och föroreningar. Vidare, genom att integrera logistikkedjor och använda terminaler för samordning kan företag minska mängden tomma körningar och transportera varor på det mest effektiva sättet. Digitalisering skapar även bättre synlighet och spårbarhet, vilket gör det enklare för företag att fatta hållbara beslut och för konsumenter att välja mer miljövänliga alternativ. (AI Sweden, 2021)

2.2.5 Cirkulär ekonomi inom logistik

Med utgångspunkt i den teoretiska modellen för cirkulär ekonomi kan dess principer konkret tillämpas inom logistiksektorn, där resurseffektivitet och återflöden av material spelar en avgörande roll för att uppnå hållbarhet. Forskning visar att genom att minska efterfrågan på nya material och öka återanvändningen av befintliga resurser, kan cirkulär

ekonomi bidra till att minska växthusgasutsläppen från logistiksektorn (Ellen MacArthur Foundation, 2021).

Inom logistiksektorn utgör avfallshierarkin en konkret handlingsplan för att minimera miljöpåverkan relaterad till resurs- och materialflöden. Tillämpningen av hierarkins principer innebär att logistikföretag i första hand bör fokusera på avfallsförebyggande åtgärder, exempelvis genom optimerad förpackningsdesign för att minska materialanvändning och förebygga transportskador som leder till reklamationer eller resursförlust. I nästa steg prioriteras återanvändning av transportemballage som pallar och containrar, vilket kräver effektiva system för returlogistik. Om avfall trots förebyggande åtgärder uppstår bör återvinning av material maximeras genom källsortering och samarbeten med återvinningsindustrin. Denna strategiska implementering av avfallshierarkin är avgörande för att uppnå mer resurseffektiv och miljömässigt hållbar logistikverksamhet, i enlighet med principerna för cirkulär ekonomi. (European Commission, 2021).

Byggande på tanken om cirkulära flöden, innefattar konceptet även återanvändning av förpackningar. Genom etablerade insamlings- och transportsystem till återvinningsanläggningar kan material från uttjänta förpackningar återvinnas och integreras i nya produktionsprocesser. Detta minskar i sin tur behovet av råvaror och bidrar till en signifikant reduktion av de avfallsvolymer som belastar deponier. Genom att utveckla sofistikerade och effektiva system för returlogistik samt aktivt främja återanvändningen av förpackningsmaterial kan logistiksektorn vara en nyckelaktör i övergången till en mer cirkulär ekonomi. (Ellen MacArthur Foundation, 2021)

2.3 ESG-rapportering och EU reglering

Hållbarhetsrapportering har blivit en central del av företags transparens och ansvarstagande, där EU:s lagstiftning spelar en avgörande roll för att säkerställa enhetlig och jämförbar rapportering av ESG-faktorer. Genom införandet av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) och European Sustainability Reporting Standards (ESRS) har kraven på företag att redovisa sin hållbarhetspåverkan och riskhantering ökat avsevärt. (European Parliament and Council, 2022)

Detta avsnitt belyser hur ESG-rapportering struktureras, vilka regler och standarder som styr den inom EU samt vilka konsekvenser detta får för företag och investerare.

2.3.1 ESG-komponenter

ESG-strukturen har blivit ett centralt ramverk för att utvärdera företags hållbarhetsprestanda och deras förmåga att skapa långsiktigt värde. Denna struktur bygger på tre grundläggande komponenter som tillsammans ger en helhetsbild av ett företags hållbarhetsarbete och dess långsiktiga risker och möjligheter. Den första komponenten, miljö, fokuserar på hur ett företag hanterar sin påverkan på klimat och naturresurser. Här ingår centrala aspekter som koldioxidutsläpp, vattenanvändning och avfallshantering, samt strategier för långsiktig resursförvaltning och klimatanpassning. Enligt FN:s miljöprogram ”The 2023 Climate Risk Landscape: Technical Supplement” är företags hantering av klimatrelaterade risker och möjligheter avgörande för deras långsiktiga ekonomiska hållbarhet. Detta innebär alltså att klimatrisker måste integreras i affärsstrategier och investeringar i hållbara teknologier och processer (United Nations, 2023b).

Den andra komponenten, socialt ansvar, fokuserar på hur företag interagerar med sina anställda, kunder, leverantörer och samhället i stort. Detta omfattar faktorer som arbetsförhållanden, mångfald och inkludering, mänskliga rättigheter samt produktsäkerhet och kundansvar. Enligt Global Reporting Initiative kan företag skapa delat värde genom att integrera sociala och miljömässiga frågor i sin kärnverksamhet. Detta innebär att man inte bara minimerar negativa sociala effekter, utan även skapar positiva sociala värden (Global Reporting Initiative, 2024).

Den tredje komponenten, styrning, behandlar företagsledning, kontroll och etiska riktlinjer. Här ingår aspekter som styrelsens sammansättning, transparens, antikorrupktion, regelefterlevnad samt ansvarsfulla affärsbeslut. The Organisation for Economic Co-operation and Development OECD (2023) betonar vikten av god företagsstyrning för att säkerställa att företagsledningen agerar i aktieägarnas och andra intressenters bästa intresse, vilket kräver tydliga och transparenta styrningsstrukturer som främjar etiskt beteende och ansvarsfullt beslutsfattande (OECD, 2023a).

ESG-kriterier används i allt högre grad av investerare, kunder och andra intressenter för att utvärdera företags hållbarhetsprestanda och fatta informerade beslut. Företag som integrerar ESG-faktorer i sin verksamhet kan förbättra sitt rykte, minska sina risker och öka sitt långsiktiga värde. Det finns en stark korrelation mellan hög ESG-prestanda och förbättrad finansiell prestation (Friede et al., 2015).

2.3.2 Vikten av ESG-rapportering

Denna form av rapportering syftar till att ge en helhetsbild av ett företags hållbarhetsprestanda, har utvecklats till ett viktigt verktyg för att skapa transparens och bygga förtroende till dess intressenter.

Genom att följa etablerade ramverk och standarder, såsom de som utvecklats av Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) och Sustainability Accounting Standards Board (SASB), kan företag säkerställa att deras ESG-rapportering är trovärdig, jämförbar och relevant för investerare, kunder och myndigheter.

Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) tillhandahåller ett ramverk för hur företag bör rapportera klimatrelaterade finansiella risker inklusive styrning, Strategi riskhantering och nyckeltal. TCFD syftar till att öka transparensen kring hur klimatförändringar påverkar finansiella resultat, vilket hjälper investerare att fatta mer informerade beslut (TCFD, 2017). På liknande sätt utvecklar Sustainability Accounting Standards Board (SASB) sektorsspecifika standarder som gör det möjligt för företag att identifiera vilka hållbarhetsfaktorer som är finansiellt väsentliga inom just deras bransch. Genom att använda dessa ramverk kan företag förbättra kvaliteten på sin ESG-rapportering, vilket i sin tur stärker jämförbarheten mellan företag och ökar rapporternas användbarhet för extra intressenter (Sustainability Accounting Standards Board, 2017). Dessa ramverk erbjuder riktlinjer för hur företag ska identifiera, mäta och rapportera sina hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter, vilket bidrar till en mer enhetlig och transparent rapporteringspraxis.

Enligt Li et al. (2021) har ESG-faktorer blivit en viktig del av investeringsbeslut och företagsstyrning, där transparent ESG-rapportering stärker företagets förmåga att attrahera hållbara investeringar och uppfylla regulatoriska krav. I en tid då investerare i

allt högre grad beaktar hållbarhetsaspekter i sina beslut, kan företag som visar en stark ESG-prestanda och transparent rapportering dra nytta av ökat intresse och kapitaltillflöde. ESG-rapportering hjälper företag att identifiera och hantera risker kopplade till hållbarhet, vilket kan leda till ökad konkurrenskraft och långsiktig värdetillväxt (Li et al., 2021). Genom att analysera sin verksamhet ur ett ESG-perspektiv kan företag upptäcka potentiella risker relaterade till klimatförändringar, sociala frågor eller företagsstyrning. Genom att proaktivt hantera dessa risker kan företag minska sin exponering för negativa händelser och stärka sin motståndskraft. (Li et al., 2021)

2.3.3 CSR-direktivet

EU:s lagstiftning kring hållbarhetsrapportering har genomgått betydande förändringar genom införandet av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som trädde i kraft den 1 januari 2024. Direktivet ersätter det tidigare Non-Financial Reporting Directive (NFRD) vilket var ett direktiv som ställde krav på vissa stora företagsredovisning av icke-finansiell information (European Parliament and Council, 2014). En central del i implementeringen av CSRD är införandet av European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Dessa standarder utgör ett detaljerat ramverk som preciserar de detaljerade kraven för företags rapportering av information relaterad till miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsrelaterade faktorer. ESRS syftar till att standardisera innehållet och formatet på hållbarhetsredovisningen inom EU, vilket åtgärdar de tidigare inkonsekventa rapporteringsmetoder som användes under NFRD. Genom att tillhandahålla riktlinjer för hur företag ska redovisa sin påverkan och sina risker inom ESG-området, underlättar ESRS en ökad transparens och jämförbarhet mellan företag (European Parliament and Council, 2022).

CSRD innebär en kraftigt utökad rapporteringsskyldighet och omfattar nu inte enbart stora börsnoterade företag, utan även medelstora och vissa små företag som uppfyller särskilda kriterier. Dessutom betonas principen om dubbel väsentlighet, vilket innebär att företag måste redogöra både för sin påverkan på miljö och samhälle samt för hur hållbarhetsrelaterade risker kan påverka deras finansiella ställning (European Parliament and Council, 2022). För att säkerställa kvalitet och transparens kräver CSRD att hållbarhetsinformationen inkluderas i företagets årsredovisning och granskas av en oberoende tredje part (European Parliament and Council, 2022).

Enligt CSRD-direktivet utvidgas kraven på hållbarhetsrapportering till att omfatta ett större antal företag än innan. Rapporteringsskyldigheten gäller de företag som uppfyller minst två av följande tre kriterier: (1) har fler än 250 anställda, (2) en nettoomsättning som överstiger 40 miljoner euro, eller (3) en balansomslutning som överstiger 20 miljoner euro. Dessutom kommer börsnoterade små och medelstora företag att omfattas av rapporteringskraven från och med 2026, med en möjlighet att välja att skjuta upp rapporteringen till 2028 under övergångsperioden. Det är viktigt att notera att direktivet innehåller detaljerade regler om vad som ska rapporteras och hur, samt att ytterligare undantag och specifika regler kan gälla för vissa typer av företag. (European Parliament and Council, 2022)

Införandet av CSRD medför att företag måste utveckla mer omfattande interna system för att samla in, analysera och redovisa ESG-relaterad information enligt de standardiserade ESRS-kriterierna. Eftersom hållbarhetsrapporteringen även ska granskas av en oberoende revisor, innebär detta ökade administrativa och ekonomiska krav på företagen. Samtidigt förväntas den harmoniserade rapporteringen underlätta jämförelser mellan företag och minska risken för greenwashing (EFRAG, 2023).

Direktivet omfattar stora och börsnoterade företag inom EU samt vissa utländska företag med verksamhet i Europa, vilket markerar en betydande förändring i EU:s strategi för att integrera hållbarhet i det finansiella regelverket (European Parliament and Council, 2022).

2.3.4 GHG-protokollet: En standard för växthusgasredovisning

GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol) har etablerat sig som ett av de mest använda ramverken för företagsredovisning av växthusgasutsläpp, vilket möjliggör en standardiserad och jämförbar mätning av klimatpåverkan (GHG protocol, n.d.). Utvecklat av World Resources Institute (WRI) och World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), erbjuder protokollet en struktur för att kategorisera utsläpp i tre omfång: Scope 1, som omfattar direkta utsläpp från källor som ägs eller kontrolleras av företaget; Scope 2, som inkluderar indirekta utsläpp från inköpt el, ånga, värme och kyla;

och Scope 3, som täcker alla andra indirekta utsläpp i värdekedjan, inklusive både uppströms- och nedströmsaktiviteter (GHG protocol, n.d.).

Denna uppdelning ger företag en helhetssyn på sina utsläpp och underlättar identifieringen av åtgärder för att minska dem. Protokollet fungerar som ett viktigt verktyg för att främja ansvarsskyldighet och bygga förtroende bland intressenter, inklusive investerare, kunder och myndigheter, i en tid då klimatrelaterade frågor får allt större uppmärksamhet (GHG protocol, n.d.).

GHG-protokollet erbjuder också vägledning för att beräkna och rapportera utsläpp från specifika sektorer och aktiviteter, vilket gör det till ett flexibelt och anpassningsbart verktyg för olika typer av organisationer. Genom att tillhandahålla en gemensam grund för växthusgasredovisning, bidrar GHG-protokollet till att skapa en mer enhetlig och trovärdig bild av företagens klimatpåverkan, vilket är avgörande för att driva på omställningen till en mer hållbar ekonomi (International Maritime Organization, 2023).

2.3.5 EU:s Utsläppshandelssystem (ETS)

EU:s utsläppshandelssystem (ETS) är en hörnsten i EU:s klimatpolitik och utgör världens största system för handel med utsläppsrätter (Europeiska kommissionen, 2015). ETS, som inrättades 2005, syftar till att minska växthusgasutsläppen från energikrävande industrier, kraftverk och flygverksamhet inom EU. Systemet fungerar enligt principen om "cap and trade", där ett tak sätts för den totala mängden utsläppsrätter som får släppas ut. Företag får sedan tilldelade eller auktionerade utsläppsrätter, och de som släpper ut mindre än sitt tilldelade antal kan sälja överskottet till de som släpper ut. (Europeiska kommissionen, 2015)

EU:s utsläppshandelssystem (ETS) är ett av de viktigaste verktygen för att minska koldioxidutsläpp inom EU. Genom att sätta ett pris på koldioxidutsläpp skapar ETS ett ekonomiskt incitament för företag att investera i renare teknik och minska sina utsläpp. Systemet har genomgått flera reformer för att stärka dess effektivitet och anpassa det till EU:s ökade klimatmål. I den senaste reformen har bland annat taket för utsläppsrätter sänkts och systemet har utvidgats till att omfatta fler sektorer, däribland flyg- och sjötransport. ETS spelar en central roll i EU:s strävan att uppnå klimatneutralitet till 2050

och är ett viktigt verktyg för att driva på den gröna omställningen. (Europeiska Kommissionen, n.d.)

2.3.6 Fördelar med ESG-rapportering

ESG-rapportering har blivit en central hållbarhetsstrategi och erbjuder flera fördelar som sträcker sig bortom lagstadgade krav. En av de främsta fördelarna är dess positiva inverkan på finansiell prestation, där företag med höga ESG-betyg ofta uppvisar bättre lönsamhet och stabilitet på lång sikt. Detta beror på faktorer såsom effektivare resursanvändning, minskade driftskostnader och förbättrad riskhantering (Bril et al., 2020).

En viktig aspekt i bedömningen av företagens ESG-prestanda är användningen av ESG-betyg. Dessa betyg, som tillhandahålls av specialiserade ratinginstitut, utvärderar företags exponering och hantering av risker och möjligheter inom ESG-dimensionerna. Genom att analysera en bred uppsättning indikatorer syftar dessa betyg till att ge en standardiserad bedömning av ett företags hållbarhetsprofil, vilket underlättar jämförelser mellan företag och sektorer för investerare och andra intressenter. Högre ESG-betyg kan indikera en mer välfungerande hantering av hållbarhetsrisker och en starkare position för långsiktig värdeskapande. (OECD, 2025)

Utöver finansiella vinster kan ESG-rapportering även främja intern utveckling. Genom att systematiskt samla in och analysera data om de olika ESG faktorerna får företag en djupare förståelse för sina egna processer och verksamhetens påverkan. Detta kan bidra till bättre strategiska beslut, ökad intern effektivitet och mer proaktiva åtgärder för att hantera framtida utmaningar (Chakravorti et al., 2024).

En annan fördel är att ESG-rapportering kan fungera som ett verktyg för talangattraktion och personalengagemang. Allt fler anställda, särskilt bland yngre generationer, efterfrågar värderingsdrivna arbetsgivare. Företag som tydligt visar sitt hållbarhetsarbete har större chans att attrahera och behålla kompetent personal som vill bidra till en positiv samhällsutveckling (Chakravorti et al., 2024).

En välstrukturerad ESG-rapportering kan också minska risken för greenwashing genom att säkerställa att företagens hållbarhetsarbete kommuniceras på ett transparent och verifierbart sätt. Dessutom kan företag som integrerar ESG i sin strategi stärka sitt varumärke, attrahera långsiktiga investerare och förbättra sina relationer med både kunder och samarbetspartners. Investerare och finansiella institutioner använder i allt högre grad ESG-data som beslutsunderlag. Inte minst vid gröna investeringar eller vid bedömning av långsiktig risk. På så sätt blir ESG-rapportering inte bara ett verktyg för regelefterlevnad, utan även en strategisk tillgång som kan skapa konkurrensfördelar och främja långsiktig hållbarhet. (Ioannou & Serafeim, 2017)

Slutligen kan en ambitiös ESG-rapportering stimulera innovation. Arbetet med att minska negativa påverkan och öka positiva samhällsnytta kan leda till utveckling av nya produkter, tjänster och affärsmodeller särskilt i sektorer där hållbarhet är en konkurrensfaktor. På detta sätt bidrar ESG inte bara till riskminimering, utan också till värdeskapande genom nytänkande och affärsutveckling (Wang & Wang, 2024).

2.4 ESG-rapportering inom sjöfartsbranschen

Sjötransportbranschen står inför unika utmaningar och möjligheter när det gäller ESG-rapportering, givet dess betydande miljöpåverkan och centrala roll i globala värdekedjor. Medan de generella principerna för ESG-rapportering är tillämpliga, kräver sjötransportsektorn en mer sektor-specifik ansats för att fånga dess komplexa påverkan. Inom den miljömässiga komponenten är fokus ofta på utsläpp från fordon och infrastruktur, där övergången till elektrifiering, alternativa bränslen och effektivare logistiklösningar blir avgörande. Enligt en studie publicerad i *Journal of Cleaner Production* (McKinnon et al., 2015) är mätning och minskning av växthusgasutsläpp i transportsektorn avgörande för att uppnå hållbarhetsmål. Sociala aspekter inkluderar arbetsförhållanden för transportpersonal, säkerhet vid transporter och tillgänglighet för alla samhällsgrupper. Dessutom blir styrningsfrågor som rör ansvarsskyldighet i leveranskedjor och hantering av klimatrelaterade risker allt viktigare. (McKinnon et al., 2015)

Med införandet av CSRD och implementeringen av de nya ESRS-standarderna ökar kraven på detaljerad och jämförbar ESG-rapportering även inom transportsektorn. Även

om de första uppsättningarna av ESRS redan antagits, kommer ytterligare sektorspecifika standarder att införas successivt under de kommande åren, vilket ytterligare fördjupar rapporteringskraven. Företag måste inte bara redovisa sina direkta utsläpp (Scope 1 och 2), utan även de indirekta utsläppen i värdekedjan (Scope 3), vilket kan vara särskilt utmanande i en sektor med komplexa leveranskedjor. Genom att integrera ESG-faktorer i sin verksamhet och rapportering kan transportföretag inte bara minska sina risker och uppfylla regulatoriska krav, utan också skapa nya affärsmöjligheter genom att utveckla hållbara transportlösningar och stärka sitt varumärke. (von Rosing, 2025)

2.5 Sammanfattning

Logistiksektorn, som en betydande bidragsgivare till globala växthusgasutsläpp, står inför en avgörande omställning mot hållbarhet. För att uppnå internationella klimatmål, såsom de som fastställts i EU:s Green Deal och FN:s Agenda 2030, krävs omfattande förändringar. Dessa förändringar innefattar en övergång från traditionella fossila bränslen till mer hållbara alternativ, såsom elektrifiering och avancerade biobränslen, vätgas och elektrobränslen.

Elektrifiering av transporter, särskilt inom tunga transporter och långdistanslogistik, framstår som en lovande lösning, men utmaningar kvarstår i form av tekniska och ekonomiska begränsningar. Alternativa bränslen, såsom avancerade biobränslen, vätgas och elektrobränslen, utgör viktiga komplement, men deras hållbara produktion och distribution är avgörande.

Digitalisering och optimering av logistikflöden genom avancerade IT-lösningar, såsom AI och IoT, spelar en central roll i att minska bränsleförbrukning och utsläpp genom ruttoptimering och ökad effektivitet. Dessutom är implementeringen av cirkulär ekonomi, med fokus på återanvändning och minimering av avfall, nödvändig för att skapa en hållbar logistiksektor.

Sammanfattningsvis kräver omställningen tekniska innovationer, policyförändringar och samarbete mellan aktörer för att minska logistikens miljöpåverkan. Det är av yttersta vikt att branschen anpassar sig till en mer hållbar framtid, där ekonomisk konkurrenskraftighet går hand i hand med miljömässig ansvarighet.

3 Metod

Inom vetenskaplig forskning är valet av metod en avgörande faktor för studiens kvalitet och trovärdighet. Metoden definierar det tillvägagångssätt som används för att samla in och analysera data som sedan direkt påverkar resultaten och slutsatserna (Bryman, 2016). Ett genomtänkt metodval säkerställer att forskningen är systematiskt och transparent samt att den är anpassad efter studiens syfte och forskningsfrågor (Creswell, 2007).

Forskningsmetoder kan generellt delas in i kvalitativa och kvantitativa ansatser. Kvantitativa metoder fokuserar på numeriska data och statistiska analyser, medan kvalitativa metoder syftar till att förstå fenomen genom textanalys, intervjuer eller observationer (Yin, 2014). Valet av metod bör alltid utgå från forskningsfrågans karaktär, en felanpassad metod riskerar att ge otillräckliga insikter och försvaga studiens vetenskapliga bidrag.

3.1 Val av metod

Denna studie använder en kvalitativ ansats med fokus på dokumentanalys. Eftersom syftet är att identifiera riktlinjer och praxis för ESG-rapportering, lämpar sig denna metod väl för att analysera existerande texter såsom rapporter, lagstiftningar och policyer. Genom att fokusera på skriftligt material snarare än att samla in ny empiri, exempelvis via intervjuer, ges möjlighet till en djupgående granskning av det regelverk och de standarder som styr företagens hållbarhetsrapportering (Bowen, 2009). Detta skapar en robust grund för att dra välgrundade slutsatser gällande rapporteringspraxis.

Dokumentanalys är särskilt relevant för studier där förståelse av normer och regler står i fokus. I denna kontext ger metoden insikt i hur företag tillämpar aktuella regelverk samt hur lagstiftningen formar rapporteringsmönster.

Yin (2018) lyfter fram dokumentanalysens styrka i policyrelaterade undersökningar, och Bowen (2009) betonar metodens förmåga att avslöja teman och mönster särskilt lämplig är att tolka komplexa samband genom redan existerande dokument och texter.

3.2 Datakällor

I denna studie används dokumentanalys som metod för att undersöka ESG-rapporter och relaterad lagstiftning. Dokumentanalys är en kvalitativ forskningsmetod som innebär att befintliga texter, såsom företagsrapporter, policydokument eller lagstiftningsdokument, analyseras för att identifiera mönster, teman och viktiga aspekter inom ett specifikt område (Bowen, 2009). Metoden är särskilt användbar för att förstå och tolka dokument som beskriver policyers, normer och regler, samt att undersöka hur dessa dokument påverkar och speglar verkligheten inom specifika ämnesområden. Eftersom ESG-rapportering är reglerad av både nationella och internationella lagar, är dokumentanalys en särskilt lämplig metod för att utforska denna fråga.

För att säkerställa validiteten och trovärdigheten i den data som används, bedöms dokumentens autenticitet, tillförlitlighet och relevans noggrant. Enligt Ahmed (2010) är det viktigt att säkerställa dokumentens autenticitet för att garantera att de är äkta och inte manipulerade. Alla dokument som analyseras i denna studie, inklusive ESG-rapporter och EU-lagstiftning, har valts ut baserat på dessa kriterier. Vidare bedöms dokumentens tillförlitlighet genom att granska deras ursprung, författare och genom att jämföra dem med andra källor. Relevansen bedöms genom att säkerställa att de dokument som analyseras är direkt kopplade till forskningsfrågorna och speglar de senaste lagstiftnings- och rapporteringskraven inom ESG-området. (Ahmed, 2010)

För att säkerställa validiteten i analysen genomfördes en systematisk genomgång av dokumenten, vilket enligt Bowen (2009) minskar forskarens bias och garanterar att den extraherade informationen är objektiv och representativ. Det är också viktigt att beakta dokumentens kontext för att korrekt tolka deras innehåll och undvika missförstånd som kan uppstå om dokumentens bakgrund inte beaktas ordentligt. En sådan systematisk genomgång bidrar till att ge en djupare förståelse av de aktuella reglerna och riktlinjerna som styr ESG-rapportering.

Sammanfattningsvis innebär dokumentanalys en noggrant strukturerad process där forskaren inte bara bedömer dokumentens autenticitet, tillförlitlighet och relevans, utan också genomför en objektiv och systematisk analys för att identifiera mönster och teman som svarar på forskningsfrågorna. Metoden säkerställer att studiens resultat är både

trovärdiga och meningsfulla, vilket är avgörande för att förstå och förklara ESG-rapportering och dess koppling till de senaste lagstiftningskraven.

I denna studie har en dokumentanalys genomförts för att undersöka ESG-rapportering och relaterad lagstiftning. För att säkerställa kvaliteten och validiteten i de källor som används, har bedömningen av dokumentens autenticitet, trovärdighet, representativitet och meningsfullhet beaktats noggrant. Tabellen nedan (Tabell 1) sammanfattar de datakällor som ingår i analysen, samt deras bedömning enligt de fyra kriterierna.

Tabell 1. Sammanställning av datakällor för dokumentanalysen, inklusive bedömning av autenticitet, trovärdighet, representativitet och meningsfullhet.

Nr	Titel	Författare	År	Publikation	De fyra kriterierna
R1	Directive (EU) 2022/2464 on Corporate Sustainability Reporting (CSRD)	European Parliament and Council	2022	Official Journal of the European Union	Autenticitet: Officiell EU-lagstiftning. Trovärdighet: Publicerad av EU. Representativitet: Relevant för alla företag som omfattas av CSRD. Meningsfullhet: Direkt styrande för ESG-rapportering.
R2	GRI Standards	Global Reporting Initiative (GRI)	2021	GRI	Autenticitet: Internationellt erkänt ramverk. Trovärdighet: Utvecklad av experter och används globalt. Representativitet: Standard för ESG-rapportering. Meningsfullhet: Avgörande för ESG-rapporteringens innehåll.
R3	The impact of corporate sustainability on organizational processes and performance	Eccles, Ioannou & Serafeim	2014	Management Science	Autenticitet: Publicerad i en vetenskaplig tidskrift. Trovärdighet: Peer-reviewed forskning. Representativitet: En av de mest citerade studierna inom ESG. Meningsfullhet: Visar kopplingen mellan ESG och finansiell prestanda.
R4	ESG and financial performance: Aggregated evidence from more than 2000 empirical studies	Friede, Busch & Bassen	2015	Journal of Sustainable Finance & Investment	Autenticitet: Systematisk genomgång av forskning. Trovärdighet: Peer-reviewed artikel. Representativitet: Brett empiriskt underlag. Meningsfullhet: Ger evidens för ESG:s finansiella påverkan.
R5	Completing the picture: How the circular economy tackles climate change	Ellen MacArthur Foundation	2021	Ellen MacArthur Foundation	Autenticitet: Respekterad forskningsstiftelse. Trovärdighet: Citerad av policyutvecklare. Representativitet: Fokus på cirkulär ekonomi inom hållbarhet. Meningsfullhet: Relevant för ESG genom resurseffektivitet.
R6	ESG och transparens	Tillväxtanalys	2019	Tillväxtanalys	Autenticitet: Svensk myndighetsrapport. Trovärdighet: Officiell analys av ESG-rapportering. Representativitet: Specifik för Sverige. Meningsfullhet: Ger nationell kontext för ESG-reglering.
R7	OECD Principles of Corporate Governance	OECD	2023	OECD	Autenticitet: Global policykälla. Trovärdighet: OECD-expert. Representativitet: Gäller internationella företag. Meningsfullhet: Definierar riktlinjer för ESG och bolagsstyrning.
R8	GHG protocol	World Resources Institute & WBCSD	N.D	GHG Protocol	Autenticitet: Internationellt standardverk. Trovärdighet: Utvecklat av ledande hållbarhetsorganisationer. Representativitet: Globalt vedertagen. Meningsfullhet: Kärna i växthusgasredovisning.

De dokument som ingår i denna studie bedöms ha hög autenticitet och trovärdighet, då de kommer från officiella källor som EU, internationella rapporteringsstandarder och välkända forskningsstiftelser och myndigheter. Dokumenten representerar en bred och global syn på ESG-rapportering och är meningsfulla för att förstå de krav och riktlinjer som styr företags hållbarhetsarbete, samt hur dessa kan integreras i praktiken. Tabellen och den bedömda kvalitén av dokumenten säkerställer att de valda källorna är adekvata

för att besvara de forskningsfrågor som denna studie fokuserar på, och ger ett robust underlag för analysen av ESG-rapportering inom sjötransport- och speditorsbranschen.

I Tabell 2 presenteras en översikt över de ESG-rapporter som analyserats för rederier verksamma inom den europeiska sjötransportsektorn. Tabellen inkluderar både stora internationella aktörer såsom A.P. Møller, samt regionala aktörer som Meriaura, Finnlines och Tallink Silja Line. För varje företag anges vilken ESG-rapport som har använts (årsrapport eller hållbarhetsrapport) och en kort beskrivning av innehållet i rapporten. Dessa rapporter täcker viktiga aspekter som koldioxidutsläpp, socialt ansvarstagande, arbetsvillkor, affärsetik och miljövänlig teknologi. Genom att inkludera en sådan mångfald av aktörer, ger tabellen en inblick i hur ESG-rapporteringen varierar och vilka gemensamma teman som återkommer inom den europeiska rederibranschen.

De sju företag som valts ut för analysen representerar en bredd av aktörer inom den europeiska sjötransportsektorn, både i fråga om storlek och geografisk täckning. Urvalet har gjorts i syfte att fånga variationer i ESG-rapportering inom branschen, och baserades dels på att företagen är relevanta för studiens kontext, dels för att deras hållbarhets- eller årsrapporter varit lättillgängliga för granskning. Kombinationen av stora internationella bolag och mindre regionala aktörer möjliggör en jämförande analys av olika strategier och rapporteringspraxis inom sektorn.

Tabell 2. Översikt av de ESG-rapporter som analyserats för europeiska rederier

Nr	Företag	Rapport typ	Kort beskrivning	Källa
F1	A.P. Møller - Mærsk	Sustainability report 2023	Rapporten täcker områden som klimatpåverkan, arbetsvillkor och affärsetik.	(A.P. Møller - Mærsk, 2024)
F2	Wallenius Wilhelmsen	Annual-Report 2023	Beskriver arbete med miljövänliga fartyg och samhällsengagemang.	(Wallenius Wilhelmsen, 2024)
F3	DSV	Sustainability Report 2024	Redovisar företagets hållbarhetsmål och prestationer inom miljö och samhälle.	(DSV, 2024)
F4	Kuehne + Nagel	Sustainability Report 2024	Beskriver initiativ för att minska koldioxidavtrycket och förbättra arbetsförhållanden.	(Kuehne + Nagel, 2024)
F5	Meriaura	Sustainability Report 2023	Rapporten fokuserar på ökad användning av bio olja i bränslen och företagets klimatstrategi mot koldioxidneutralitet.	(Meriaura, 2023)
F6	Finnlines	Annual Report 2024	Inkluderar nyckelindikatorer relaterade till anställda och miljö, enligt GRI-standarder.	(Finnlines, 2024)
F7	Tallink Silja Group	Sustainability Report 2023	Rapporten beskriver företagets hållbarhetsarbete, inklusive minskning av CO ₂ -utsläpp och investeringar i miljövänlig teknologi.	(Tallink Silja Grupp, 2023)

3.3 Tillvägagångssättet

Denna studie antar en kvalitativ forskningsansats för att undersöka riktlinjer och lagkrav relaterade till ESG-rapportering inom sjöfartssektorn. Studien genomfördes genom en systematisk insamling av ESG-rapporter från transportföretag, EU-lagstiftning (inklusive CSRD och EU-taxonomin) samt branschspecifika riktlinjer. Urvalet av transportföretag baserades på deras storlek och inflytande inom sektorn, samt tillgängligheten av deras ESG-rapporter. Datainsamlingen skedde under perioden januari till april 2025.

3.4 Analys av data

Enligt Bryman (2016) är tematisk analys en central metod inom kvalitativ forskning för att identifiera, analysera och rapportera mönster (eller teman) i datamaterial. Metoden erbjuder en flexibel och systematisk ansats för att strukturera och tolka textbaserade data, vilket gör den särskilt användbar för studier som undersöker komplexa och ofta subjektiva fenomen, såsom ESG-rapportering. Genom att fokusera på återkommande teman eller begrepp i materialet, ger tematisk analys forskaren möjlighet att förstå de underliggande mönstren och trenderna i det insamlade datamaterialet. Enligt Bryman innebär denna metod att forskaren först kodar data, identifierar viktiga teman och sedan grupperar dessa i mer övergripande kategorier som är relevanta för forskningsfrågorna. Tematisk analys förutsätter också en noggrant dokumenterad process för att säkerställa transparens och replikerbarhet i analysen. (Bryman, 2016)

I denna studie tillämpas tematisk analys för att besvara de tre forskningsfrågorna, vilka fokuserar på ESG-rapporteringen inom sjötransport- och speditorsbranschen. För att undersöka den första forskningsfrågan alltså vad som ingår i ESG-rapporterna för företag inom denna sektor inleddes analysen med en noggrann genomgång av rapporterna från flera transportföretag, samt relevant lagstiftning och standarder, som Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) och European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Genom att identifiera nyckelbegrepp och återkommande teman i dessa dokument, organiserades de i bredare kategorier, såsom miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade faktorer. Exempel på sådana teman inkluderar utsläpp, energieffektivitet och arbetsförhållanden, samt efterlevnad av lagstiftning och riskhantering. En jämförelse mellan ESG-rapporter från olika företag inom branschen genomfördes för att identifiera skillnader i rapporteringspraxis och för att lyfta fram goda exempel samt potentiella brister i företagens hållbarhetsarbete.

För att besvara den andra forskningsfrågan, som rör vad som bör ingå i företagets egna ESG-rapportering, genomfördes en jämförande analys där de identifierade teman från de tidigare rapporterna ställdes mot både EU:s regelverk och akademisk forskning. Syftet var att belysa de aspekter som bör prioriteras i företagets hållbarhetsrapportering för att säkerställa både efterlevnad av lagkrav och en mer omfattande och meningsfull rapportering av ESG-faktorer. Analysen visade på viktiga områden där företag kan

förbättra sin rapporteringspraxis, exempelvis genom att inkludera mer detaljerade uppgifter om indirekta utsläpp i värdekedjan (Scope 3) och åtgärder för att hantera sociala och styrningsrelaterade risker.

Genom att tillämpa tematisk analys på detta sätt, har studien säkerställt en systematisk och transparent metod för att analysera ESG-rapportering inom transportsektorn. Denna metod möjliggör inte bara identifiering av nuvarande praxis, utan också rekommendationer för hur företag kan förbättra sin hållbarhetsrapportering i framtiden.

3.5 Validitet och reliabilitet

Validitet och reliabilitet är centrala begrepp inom forskningsmetodik och används för att bedöma kvaliteten på en studie. Validitet avser i vilken utsträckning en studie mäter det som den avser att mäta, medan reliabilitet handlar om studiens reproducerbarhet och konsistens över tid (Bryman, 2016). En hög validitet innebär att insamlad data och analysmetoder är relevanta för forskningsfrågorna, medan en hög reliabilitet indikerar att en annan forskare som genomför samma studie skulle komma till liknande resultat.

Inom kvalitativ forskning används flera strategier för att säkerställa validitet och reliabilitet. För att stärka validiteten kan forskare använda sig av metodtriangulering, där olika datakällor och metoder kombineras för att få en mer nyanserad bild av fenomenet (Creswell & Poth, 2023). Respondentvalidering, även kallad medlemskontroll, innebär att deltagarna får möjlighet att granska forskarens tolkningar för att säkerställa att deras perspektiv återges korrekt (Lincoln & Guba, 1985). Kontextuell validitet kan uppnås genom att forskaren beskriver forskningskontexten och eventuella biaser på ett transparent sätt.

När det gäller reliabilitet är överensstämmelse mellan en viktig aspekt, där flera forskare granskar kodningsprocessen och analyserar materialet oberoende av varandra för att säkerställa en enhetlig tolkning (Silverman, 2011). En tydlig och systematisk kodningsmanual ökar även möjligheten att replikera studien (Creswell, 2007). Dessutom kan en detaljerad beskrivning av forskningsprocessen, inklusive urval, datainsamling och analysförfarande, stärka studiens transparens och reproducerbarhet (Gibbs, 2007).

I denna studie säkerställs validiteten genom att använda tillförlitliga och etablerade källor, såsom ESG-rapporter från transportföretag, EU-lagstiftning (t.ex. CSRD och EU-taxonomin) samt branschspecifika riktlinjer. Dessa dokument är officiella och reglerade, vilket stärker deras autenticitet och relevans för studiens syfte. Genom att analysera dessa källor säkerställs att de identifierade riktlinjerna och rekommendationerna för ESG-rapportering grundar sig på aktuella och legitima standarder (Saunders et al., 2023). För att ytterligare stärka validiteten har analysen utgått från en tydlig tematisk struktur, där identifierade teman direkt relateras till forskningsfrågorna.

Reliabiliteten i denna studie säkerställs även genom en systematisk och transparent metodik. Genom att använda tematisk analys med tydliga kodningsscheman minimeras subjektivitet i tolkningen av data. En konsekvent kodningsprocess innebär att analysen kan upprepas av andra forskare, vilket ökar studiens trovärdighet och replikerbarhet (Creswell, 2007). För att ytterligare minska risken för godtyckliga tolkningar har granskningen av ESG-rapporter och lagstiftning dokumenterats noggrant, så att en annan forskare kan följa samma analysgång. Dessutom har interbedömarreliabilitet säkerställts genom att flera forskare har granskat kodningsprocessen för att identifiera eventuella avvikelser och säkerställa en enhetlig tolkning av data (Bryman, 2016). En metodkombination har också använts genom att jämföra resultaten med tidigare forskning och sekundärdata, vilket stärker studiens reliabilitet och minskar risken för systematiska fel.

3.6 Forskningsetik

Forskningsetik är en central del av vetenskapligt arbete och syftar till att säkerställa att forskningen bedrivs på ett ansvarsfullt och transparent sätt. Enligt Bryman (2018) omfattar forskningsetikfrågor som informerat samtycke, anonymitet, konfidentialitet samt korrekt hantering och presentation av data. Dessa principer är särskilt viktiga för att upprätthålla forskningens trovärdighet och integritet.

I denna studie har forskningsetiska principer beaktats genom att använda offentligt tillgängliga dokument som primära datakällor. ESG-rapporter från företag inom transportsektorn, EU-lagstiftning och branschspecifika riktlinjer är offentliga och reglerade källor, vilket minimerar risken för etiska problem kopplade till insamling och

användning av data. Eftersom studien inte inkluderar intervjuer eller känsliga personuppgifter är frågor om informerat samtycke och anonymitet inte aktuella.

Om den undersökta organisationen har tillhandahållit intern information har särskilda åtgärder vidtagits för att hantera konfidentialitet. Detta innebär att känsliga uppgifter anonymiseras eller endast används i den utsträckning som organisationen godkänner. Alla analyser baseras på tillgängliga fakta utan att kompromissa med företagssekretess. Genom att följa dessa forskningsetiska principer säkerställs att studien bedrivs på ett ansvarsfullt och professionellt sätt.

4 Resultat

Detta kapitel redovisar resultaten från en dokumentanalys av ESG-rapporter inom transport- och speditionssektorn. Syftet är att besvara studiens tre forskningsfrågor: (1) Vad ingår i ESG-rapporteringen för företag inom sjöfartsbranschen? (2) Vilka standarder och EU-lagstiftningar bör företaget följa? och (3) Vad bör ingå i företagets egna ESG-rapportering? Resultaten har genererats genom en tematisk analys av sju ESG-rapporter, kompletterad med en genomgång av aktuella regelverk såsom CSRD och GRI Standards.

4.1 Vad ingår i ESG-rapporterna för företag inom sjöfartsbranschen?

Vid granskning av ESG-rapporter från sjöfartsföretag i Europa framträder en tydlig betoning på de tre huvudsakliga områdena: miljö, sociala aspekter och styrning.

4.1.1 Miljöaspekter

Enligt analysen är miljökomponenten mest utvecklad och systematiserad i de studerade rapporterna. Alla företag redovisar sina utsläpp enligt GHG-protokollets nivåer: Scope 1 (direkta utsläpp), Scope 2 (indirekta utsläpp från energiinköp) och, i vissa fall, Scope 3 (övriga indirekta utsläpp i värdekedjan) (R8). A.P. Møller-Mærsk och DSV tillämnar exempelvis detaljerade utsläppskalkyler och sätter vetenskapligt förankrade mål för utsläppsminskning, ofta med referens till Parisavtalet och Science Based Targets-initiativet.

Flera rapporter (F1, F2, F5, F6) anger tydliga målsättningar om att minska utsläpp över tid eller att nå klimatneutralitet till ett visst årtal. Exempelvis beskriver ett företag (F5) en övergång till biobränslen, medan andra (F2, F3, F4) fokuserar på ruttoptimering, energieffektiv utrustning och investeringar i ny teknik som konkreta åtgärder (R2).

Användningen av alternativa bränslen lyfts i vissa rapporter, bland annat bio olja (F5) och ny innovativ teknik (F6, F1), som sätt att minska beroendet av fossila bränslen. Dock redovisar endast några få företag (F3, F6) sina indirekta utsläpp från värdekedjan (Scope 3), vilket enligt GHG-protokollet är ett viktigt men utmanande steg i klimatrapportering (R8).

Digitalisering, i form av AI och IoT, används för ruttoptimering för att minska bränsleförbrukning (F1, F2, F3, F4). Cirkulär ekonomi lyfts mest ingående upp i rapporter från Meriaura och Wallenius Wilhelmsen (F2, F5), där återvinning, minskning av avfall och optimering av returtransporter nämns, dock ofta utan kvantitativa mål

Miljöindikatorer som NO_x- och SO_x-utsläpp, energiförbrukning per transportenhet och investeringar i renare fartygsteknologi förekommer också (F1, F2, F4, F6) (R2), vilket visar på en medvetenhet om fler miljöaspekter än enbart CO₂.

4.1.2 Sociala aspekter

Den sociala komponenten är också tydligt representerad, men med varierande detaljeringsgrad mellan företagen. Alla rapporter nämner arbetsmiljö och säkerhet som viktiga frågor, men graden av konkret redovisning skiljer sig.

Flera företag (F1, F3, F4, F6) rapporterar statistik kring olyckor, sjukfrånvaro och utbildningsinsatser (R2), vilket visar att hälsa och säkerhet följs upp systematiskt. DSV (F3) beskriver en tydlig strategi för personalhälsa och har ett välutvecklat välbefinnandeprogram. Samtliga rapporter nämner utbildning av personal, särskilt inom säkerhet (F1, F3, F4, F6).

Jämställdhet och mångfald förekommer i alla rapporter, men med varierande konkretion. A.P. Møller-Mærsk och Tallink Silja (F1, F7) lyfter inkludering som en strategisk målsättning. Dock är det sällan tydligt hur dessa mål operativt mäts eller följs upp.

Samhällsengagemang är ett område som är väl utvecklat i rapporter från Wallenius Wilhelmsen och Tallink Silja. Dessa företag redovisar konkreta projekt inom lokalsamhället, exempelvis donationer till utbildning och klimatrelaterade initiativ. Andra (F2, F5, F7) betonar sitt samhällsengagemang, till exempel genom samarbete med skolor, donationer eller lokala hållbarhetsprojekt.

4.1.3 Bolagsstyrning

Inom området bolagsstyrning rapporterar företagen antikorrupsionspolicyer, etiska riktlinjer och mekanismer för regelefterlevnad. Företagen (F1, F2, F3, F4, F6) presenterar i huvudsak sina interna riktlinjer för affärsetik, antikorrupsion och regelefterlevnad (R2, R7).

Flera rapporter (F1, F3, F4) nämner uppförandekoder som gäller både internt och för leverantörer. Styrelsens engagemang i hållbarhetsfrågor nämns specifikt i rapporter från A.P. Møller-Mærsk och Finnlines (F1, F6), där ESG diskuteras på ledningsnivå och hållbarhetsutskott förekommer.

Riskhantering i relation till klimat och ESG lyfts särskilt i större företags rapporter, där DSVs rapport (F3) visar på en tydlig integration av ESG-risker i affärsstrategin enligt principen om dubbel väsentlighet.

I tabell 3 nedan sammanfattar de ESG-relaterade insatser som identifierats i de granskade företagens rapporter. Tabellen ger en översikt över vilka specifika åtgärder som olika aktörer inom transport- och speditorsbranschen har implementerat inom de tre ESG-kategorierna. Detta hjälper till att belysa branschstandarder och identifiera vilka områden som får mest fokus i rapporteringen.

Tabell 3. Sammanfattning av ESG- komponenter i analyserade rapporter

Företag	Miljö	Sociala faktorer	Styrning
A.P. Møller - Maersk	Använder alternativa bränslen och investerar i metanoldrivna fartyg.	Främjar mångfald och inkluderande arbetsmiljö.	Har detaljerade antikorrupsionspolicyer och tydliga hållbarhetsmål.
Wallenius Wilhelmsen	Investerar i vätgasdrivna fartyg och energieffektiv teknik.	Har omfattande arbetsmiljöprogram och personalutbildning.	Rapporterar detaljerat om antikorrupsionsåtgärder och hållbarhetsstyrning.
DSV	Optimerar logistikflöden och implementerar elektriska lastbilar.	Har en tydlig strategi för anställdas välbefinnande.	Transparens i företagsstyrning och riskhanteringsprocesser.
Kuehne + Nagel	Satsar på biobränslen och utsläppsreducering genom digitala lösningar.	Betonar socialt ansvar i leveranskedjan.	Anpassar sin hållbarhetsrapportering enligt CSRD.
Meriarura	Fokuserar på bio olja och cirkulär ekonomi inom sjöfarten.	Stöttar sociala initiativ och erbjuder rättvisa arbetsvillkor.	Har en stark etisk kod och följer EU:s miljödirektiv.
Finnlines	Investerar i energieffektivitet och övergår till alternativa bränslen/ teknologier.	Fokuserar på arbetsmiljö och säkerhetsutbildningar .	Har en tydlig hållbarhetsstrategi kopplad till EU:s regleringar.
Tallink Silja Group	Optimerar bränsleförbrukning och använder landström i hamnar.	Erbjuder utbildningar för anställda och har sociala initiativ.	Följer internationella sjöfartsregler och redovisar etiska riktlinjer.

4.2 Vilka standarder och EU-lagstiftningar bör företaget följa?

Eftersom uppdragsgivaren är ett medelstort företag med omkring 100 anställda omfattas det i dagsläget inte av kraven i Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), då företaget inte uppfyller kriterierna för rapporteringsskyldighet. Det innebär att det inte finns ett direkt legalt krav på företaget att upprätta en fullständig ESG-rapportering enligt EU:s nya regelverk.

Trots detta har uppdragsgivaren valt att proaktivt påbörja ett strukturerat arbete med hållbarhetsrapportering. Denna ambition grundar sig i ett strategiskt beslut att stärka företagets transparens, möta ökade förväntningar från kunder och andra intressenter, samt förbereda sig inför eventuella framtida lagkrav. I detta avsnitt presenteras därför ett urval av standarder och riktlinjer som är särskilt relevanta för ESG-rapportering inom transport- och sjöfartsbranschen.

I de analyserade dokumenten identifieras ett antal standarder och lagstiftningar som är centrala för ESG-rapportering inom transport- och sjöfartsbranschen. Följande regelverk återkommer i flera av källorna och rekommenderas för att uppfylla gällande krav och säkerställa strukturerad rapportering.

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) (R1) är det mest omfattande EU-direktivet inom hållbarhetsrapportering. Enligt direktivet ska företag redovisa miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade faktorer i sin verksamhet. CSRD introducerar principen om dubbel väsentlighet, vilket innebär att företaget ska rapportera både sin påverkan på omvärlden och hur hållbarhetsfaktorer påverkar företagets finansiella situation.

Som ramverk för hållbarhetsredovisning rekommenderas GRI Standards (R2), vilket är en global standard för ESG-rapportering. GRI anger riktlinjer för hur företag kan identifiera relevanta ämnesområden, samla in data och rapportera enligt enhetliga indikatorer inom områdena miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning.

För redovisning av växthusgasutsläpp är GHG-protokollet (R8) den mest använda internationella standarden. Protokollet delar in utsläppen i Scope 1 (direkta utsläpp),

Scope 2 (indirekta utsläpp från inköpt energi) och Scope 3 (övriga indirekta utsläpp i värdekedjan). Flera av de analyserade ESG-rapporterna använder denna struktur i sin klimatredovisning.

Inom området bolagsstyrning refererar flera källor till OECD:s principer för god företagsstyrning (R7). Dessa riktlinjer omfattar bland annat transparens, ansvarsskyldighet och antikorrupsions principer, och används som grund för att bedöma styrningsaspekter inom ESG.

4.3 Vad bör ingå i företagets ESG-rapportering?

För att skapa en strukturerad och trovärdig ESG-rapportering rekommenderas att företaget utgår från etablerade ramverk som GRI Standards, GHG-protokollet och CSRD-direktivet. Nedanstående kapitel ger konkreta rekommendationer för vad som bör inkluderas inom respektive ESG-dimension, med utgångspunkt i branschpraxis och gällande regelverk.

4.3.1 Miljö – Rekommendationer

Företaget rekommenderas att redovisa sina växthusgasutsläpp enligt GHG-protokollets tre nivåer: Scope 1 (direkta utsläpp), Scope 2 (indirekta utsläpp) och Scope 3 (övriga indirekta utsläpp). Denna uppdelning möjliggör en heltäckande och jämförbar utsläppsredovisning.

Utöver utsläppsdata bör rapporteringen inkludera uppgifter om energianvändning, andelen förnybara energikällor samt företagets strategier för energieffektivisering. Det är även relevant att redovisa företagets arbete med avfallshantering, resurseffektivitet samt åtgärder kopplade till cirkulär ekonomi, exempelvis återanvändning av material eller optimering av logistikflöden. För sjöfartsverksamhet bör även påverkan på marina miljöer beaktas.

4.3.2 Socialt ansvar - Rekommendationer

Inom det sociala området rekommenderas att företaget tydligt redovisar indikatorer som speglar arbetsmiljö och personalvälmående. Det bör innefatta statistik över olyckor, tillbud, sjukfrånvaro samt antal genomförda säkerhetsutbildningar.

Därutöver bör rapporteringen omfatta information om personalstruktur, inklusive könsfördelning, åldersfördelning och personalomsättning, samt företags åtgärder för kompetensutveckling, jämställdhet och inkludering. Det är även fördelaktigt att belysa företagets samhällsengagemang, exempelvis i form av partnerskap, sponsring eller lokala initiativ.

4.3.3 Bolagsstyrning – Rekommendationer

För att uppnå hög transparens i styrningsfrågor rekommenderas att företaget redogör för sin styrningsstruktur, inklusive ansvarsfördelning för hållbarhetsfrågor på ledningsnivå. Det bör även framgå hur hållbarhetsrisker hanteras, särskilt utifrån principen om dubbel väsentlighet.

Rapporteringen bör dessutom innefatta information om interna riktlinjer för etik och antikorrupcion, förekomsten av visselblåsarfunktioner samt åtgärder för att säkerställa efterlevnad av gällande regelverk. Vidare är det viktigt att förklara hur ESG-aspekter integreras i företagets övergripande strategi och beslutsprocesser.

4.3.4 Förväntningar enligt regelverk

Även om företaget i dagsläget inte omfattas av rapporteringsskyldigheten enligt CSRD, rekommenderas att rapporteringen successivt anpassas till de krav som ställs inom detta regelverk. Detta innebär att hållbarhetsinformation bör struktureras enligt de europeiska rapporteringsstandarderna (ESRS) och integreras i årsredovisningen.

För att möta framtida regelkrav bör företaget etablera för datainsamling och intern kvalitetssäkring av hållbarhetsinformationen. Det är också fördelaktigt att i ett tidigt skede överväga extern granskning av rapporten för att stärka trovärdigheten gentemot

investerare och andra intressenter. En sådan proaktiv anpassning bidrar till ökad transparens och förbereder företaget inför framtida regulatoriska förändringar.

Tabellerna nedan syftar till att fungera som ett praktiskt verktyg och vägledning för företagets framtida hållbarhetsrapportering, där varje ESG-dimension (miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning) konkretiseras genom centrala delområden och exempel på mätbara indikatorer.

Tabell 4. Rekommenderade miljökomponenter för ett medelstort företags ESG-rapportering

ESG-dimension	Delområde	Exempel på indikatorer och innehåll	Källa/ Ramverk
Miljö (E)	Växthusgasutsläpp	Redovisning av Scope 1, 2 och 3 (CO ₂ e); mål för utsläppsminskning.	GHG Protocol, CSRD
	Energiförbrukning	Total energianvändning per transporttyp; andel fossilfria bränslen.	GRI 302, ESRS E1
	Resurshantering & avfall	Återvinningsgrad; återanvändning av material; avfall per transport.	Ellen MacArthur Foundation; GRI 306
	Cirkulär ekonomi	Strategier för materialåterföring, t.ex. returemballage och hållbar design.	EU:s avfallshierarki
	Biologisk mångfald (vid sjötransporter)	Påverkan på marina ekosystem; ballastvattenhantering.	GRI 304, IMO

Tabell 5. Rekommenderade sociala komponenter för ett medelstort företags ESG-rapportering

ESG-dimension	Delområde	Exempel på indikatorer och innehåll	Källa/ Ramverk
Socialt Ansvar (S)	Arbetsmiljö och hälsa	Arbetsolyckor, tillbud, sjukfrånvaro; hälsosatsningar.	GRI 403, SDG 8
	Mångfald & inkludering	Könsfördelning; mål för jämställdhet; åtgärder mot diskriminering.	GRI 405, CSRD
	Medarbetarutveckling	Utbildningstimmar per anställd; karriärutvecklingsprogram.	GRI 404
	Socialt engagemang	Samhällsprojekt, sponsring, partnerskap för hållbar utveckling.	SDG17, företagsstrategi

Tabell 6. Rekommenderade bolagsstyrningskomponenter för ett medelstort företags ESG-rapportering

ESG-dimension	Delområde	Exempel på indikatorer och innehåll	Källa/ Ramverk
Bolagsstyrning (G)	Etik & antikorrupcion	Policy för affäretik; visseblåsarsystem; incidentrapportering.	GRI 205, OECD
	Styrning & transparens	Styrelsens sammansättning; hållbarhetsutskott; ansvarsfördelning.	CSRD, OECD
	ESG-riskhantering	Risikanalys för klimat, social påverkan och bolagsstyrning.	TCFD, CSRD
	Dubbel väsentlighet	Beskrivning av påverkan på och påverkan från ESG-faktorer.	CSRD, ESRS

5 Diskussion

I detta kapitel fördjupas analysen av resultaten från dokumentstudien, där ESG-rapporteringen inom transport- och speditorsbranschen undersöktes. Resultaten kommer att relateras till studiens syfte, forskningsfrågor och den teoretiska referensramen som presenterades tidigare. Syftet är att skapa en kontextuell förståelse för resultaten genom att reflektera över deras innebörd i ett större sammanhang och genom att koppla dem till relevant forskning och etablerade modeller. Eftersom studien baseras på dokumentanalys, läggs särskild vikt vid att tolka och analysera resultaten kritiskt, samtidigt som egna insikter och bedömningar presenteras för att bidra med ett unikt perspektiv.

5.1 Resultatdiskussion

Studiens resultat visar att ESG-rapporteringen inom transport- och speditorsbranschen är relativt välutvecklad vad gäller miljöaspekter, men mer varierande och ibland bristfällig inom de sociala och styrningsrelaterade delarna. Att miljökomponenten är mest utvecklad bekräftar tidigare forskning som betonar branschens miljöpåverkan, särskilt när det gäller koldioxidutsläpp och energiförbrukning (McKinnon et al., 2015). Redovisning enligt GHG-protokollets Scope 1 och 2 förekommer i samtliga analyserade rapporter, medan Scope 3 ofta är mindre tydligt eller helt frånvarande. Detta kan bero på att det är mer komplicerat att kvantifiera indirekta utsläpp i värdekedjan, vilket också pekats ut som en utmaning inom tidigare forskning.

Ett flertal företag refererar även till cirkulär ekonomi och visar på återvinningsgrader, materialanvändning och minimering av avfall. Detta ligger i linje med EU:s avfallshierarki (European Commission, 2021). Dock är redovisningen av dessa aspekter ofta kvalitativ och saknar kvantitativa nyckeltal, vilket försvårar jämförelser och uppföljning.

Utifrån mitt perspektiv är det positivt att så många företag tydligt anger sina klimatmål och vilka åtgärder de vidtar, exempelvis användning av alternativa bränslen och digital ruttoptimering. Däremot anser jag att det finns en risk att vissa företag nöjer sig med att rapportera det som är enklast att mäta, snarare än att faktiskt visa hela sin påverkan. Det

är ett område där framtida rapportering bör förbättras, särskilt i och med kraven i CSRD på dubbel väsentlighet (European Parliament and Council, 2022).

Den sociala dimensionen varierar betydligt mellan företagen. Vissa rapporter beskriver konkreta åtgärder för att främja arbetsmiljö, säkerhet och inkludering, medan andra endast nämner dessa aspekter kortfattat. Trots att arbetsmiljö och socialt ansvar är avgörande inom transportsektorn inte minst inom sjöfart där arbetsvillkoren kan vara krävande hamnar dessa faktorer ibland i skymundan. Det är min uppfattning att detta är ett förbiseende, eftersom en hållbarhetsrapport som inte speglar personalens situation förlorar mycket av sin trovärdighet. Dessutom går det emot Triple Bottom Line-modellen, där både människor och miljö ska balanseras med vinst (Henriques & Richardson, 2004).

När det gäller bolagsstyrning visar analysen att de flesta företag redovisar etiska riktlinjer, antikorrupsionspolicyer och transparens i beslutsfattande (OECD, 2023a). Dock varierar nivån på hur integrerat ESG-arbetet är i den övergripande strategin. En del företag nämner hållbarhetsutskott och riskbedömningar, men få går på djupet med hur hållbarhetsrisker verkligen hanteras på strategisk nivå. Det är intressant att notera, eftersom CSRD och TCFD ställer krav på att hållbarhetsrisker ska vara en del av den finansiella rapporteringen (European Parliament and Council, 2022). Detta pekar på att det fortfarande finns en utvecklingspotential, särskilt bland mindre aktörer.

Företag visar en ökad medvetenhet om klimatrelaterade risker, vilket återspeglas i deras rapportering i enlighet med rekommendationer från Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) (TCFD, 2017). Dessa rapporter inkluderar i allt större utsträckning riskanalyser där miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade (ESG) faktorer integreras i affärsstrategierna, vilket indikerar att hållbarhetsfrågor utvecklas från att vara kommunikationsverktyg till att bli centrala strategiska överväganden (Eccles & Serafeim, 2013). Denna utveckling understryks av tillämpningen av principen om dubbel väsentlighet, som betonar vikten av att företag rapporterar både hur de påverkar omgivningen och hur de påverkas av externa ESG-faktorer, vilket bidrar till en mer omfattande förståelse för sambandet mellan företagsverksamhet och hållbarhet (Global Reporting Initiative, 2024). Exempelvis illustrerar detaljerade rapporter från större aktörer som DSV detta skifte mot ökad transparens och integrering av dubbel väsentlighet.

Det framgår också att rapporteringsramverk som GRI och CSD tillämpas i olika grad (Global Reporting Initiative, 2024) (European Parliament and Council, 2022). De större företagen tenderar att ha mer standardiserad och transparent rapportering, medan de mindre ofta saknar en tydlig struktur. Här ser jag ett tydligt behov av att fler företag tar till sig existerande ramverk och inte enbart ser rapporteringen som en skyldighet, utan som ett verktyg för styrning och förbättring. Dessa rekommendationer är i linje med EU:s krav på ökad transparens, dubbel väsentlighet och standardisering av hållbarhetsinformation (European Parliament and Council, 2022). En systematisk tillämpning av dessa komponenter stärker inte bara företagets förmåga att möta regulatoriska krav, utan möjliggör också ett mer strategiskt och trovärdigt hållbarhetsarbete i enlighet med Triple Bottom Line-principen (Henriques & Richardson, 2004).

Det är också värt att uppmärksamma att vissa ESG-rapporter saknar tydliga nyckeltal för uppföljning. Många mål beskrivs kvalitativt snarare än kvantitativt, vilket försvårar jämförelser mellan företag. Detta går emot både GRI:s och CSRD:s krav på mätbarhet. För att ESG-rapporteringen ska vara trovärdig måste den vara transparent, jämförbar och uppföljningsbar annars riskerar den att uppfattas som symbolisk snarare än strategisk.

Sammanfattningsvis visar studien att även om ESG-rapportering blivit vanligare och mer omfattande, så finns det fortfarande betydande skillnader i både innehåll och kvalitet. Min bedömning är att detta delvis kan förklaras av att företag befinner sig i olika stadier av mognad i sitt hållbarhetsarbete, men också av resursmässiga skillnader. Det finns därför ett behov av både vägledning och standardisering något som CSRD och GRI i viss mån försöker tillhandahålla.

5.2 Metoddiskussion

I denna studie har dokumentanalys valts som metod för att undersöka vad som ingår i ESG-rapportering inom transport- och speditorsbranschen samt vilka krav som ställs enligt gällande regelverk. Metoden visade sig vara ändamålsenlig för att besvara forskningsfrågorna, eftersom den möjliggjorde en systematisk genomgång av faktiska ESG-rapporter från relevanta företag inom branschen. Genom att analysera sju rapporter

kunde mönster och skillnader identifieras, vilket lade grunden för generaliseringar och rekommendationer anpassade för ett medelstort transportföretag.

Arbetet med att samla in dokumenten gick i stort sett planerligt. ESG-rapporter är ofta publika dokument som är tillgängliga via företagets hemsidor, vilket gjorde urvalet praktiskt genomförbart utan behov av externa respondenter. Dock fanns vissa utmaningar då i vissa fall varierade rapporternas struktur kraftigt, vilket försvårade en direkt jämförelse av innehållet. Detta visar på ett behov av ytterligare standardisering inom branschen, men det innebär också att analysen krävde mer tolkning och kategorisering än om alla rapporter hade följt ett enhetligt ramverk.

En fördel med dokumentanalys är att den ger tillgång till redan existerande och ofta genomtänkt producerat material. Nackdelen är dock att man som forskare är begränsad till det som faktiskt redovisas. Det är inte möjligt att ställa följdfrågor eller fördjupa förståelsen på samma sätt som vid intervjuer eller observation. Det innebär att vissa aspekter, exempelvis bakomliggande strategier eller orsaker till att vissa delar utelämnas, inte kunde analyseras i detalj.

Jag bedömer att metoden trots detta var rätt vald, eftersom syftet med studien var att undersöka det som faktiskt rapporteras – inte vad som sker i praktiken bakom rapporteringen. Dokumentanalysen möjliggjorde också att jämföra flera företag samtidigt, vilket hade varit mer resurskrävande med andra metoder.

Studiens reliabilitet bedöms som relativt hög, eftersom dokumenten som analyserats är officiella, ofta granskade och producerade för externa intressenter. Validiteten kan anses god då analysen fokuserat på det som forskningsfrågorna syftar till att belysa. Samtidigt finns faktorer som kan ha påverkat studiens resultat. Exempelvis kan variationer i rapporternas omfattning och transparens ha påverkat analysens djup. Detta har hanterats genom att använda en strukturerad analysmodell och tydliga kodningskategorier.

Sammanfattningsvis har dokumentanalysen fungerat väl i denna studie, men det hade varit intressant att komplettera med intervjuer eller enkäter i framtida forskning för att få en mer heltäckande bild av hur ESG-arbete bedrivs i praktiken, bortom det som dokumenteras i rapportform.

6 Slutsatser

Syftet med denna studie har varit att undersöka vad som bör ingå i ESG-rapporteringen för ett medelstort företag inom transport- och speditorsbranschen samt att identifiera vilka standarder och regelverk företaget bör följa. Studien har genomförts med hjälp av dokumentanalys, där sju ESG-rapporter från relevanta företag inom branschen analyser. De tre forskningsfrågorna har varit:

1. Vad ingår i ESG-rapporteringen för företag inom sjöfartsbranschen?
2. Vilka standarder och EU-lagstiftningar bör företaget följa?
3. Vad bör ingå i företagets egna ESG-rapportering?

Den första forskningsfrågan besvaras utifrån de tre huvudsakliga dimensionerna inom ESG: miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning. I rapporteringen bör det ingå en tydlig redovisning av växthusgasutsläpp i enlighet med GHG-protokollet, där företaget så långt det är möjligt redovisar både direkta och indirekta utsläpp. Även energianvändning, resurseffektivitet och åtgärder för att stödja cirkulär ekonomi är centrala element. Det är av betydelse att klimatmål är kvantitativa och möjliga att följa upp över tid. Vad gäller sociala faktorer bör rapporten innehålla data om arbetsmiljö, arbetsolyckor, frånvaro, jämställdhet, mångfald och personalutveckling. Dessa aspekter bör behandlas med samma noggrannhet som miljöfrågorna för att skapa en balanserad och trovärdig rapport. Inom bolagsstyrning är det viktigt att företaget redogör för sina etiska riktlinjer, antikorrupsionspolicyer, ansvarsfördelning och hur hållbarhetsarbetet är integrerat i den strategiska ledningen. ESG bör inte enbart betraktas som en rapporteringsuppgift utan som en del av företagets övergripande styrning och riskhantering.

Den andra forskningsfrågan, som rör vilka standarder och lagstiftningar som bör följas, besvaras genom att lyfta fram ett antal centrala ramverk. CSRD är det viktigaste regelverket, eftersom det ställer krav på hållbarhetsrapportering enligt principen om dubbel väsentlighet. För att strukturera innehållet i rapporten rekommenderas GRI Standards, medan GHG-protokollet bör tillämpas för att säkerställa en korrekt och jämförbar utsläppsredovisning. ESRS-standarderna utgör en konkretisering av CSRD:s krav och ger vägledning om vad som ska rapporteras inom olika ESG-områden. Tillämpningen av dessa ramverk skapar förutsättningar för ökad transparens, förbättrad

jämförbarhet och ett mer strategiskt hållbarhetsarbete. Företaget bör därför se ESG-rapportering inte enbart som en skyldighet, utan som en möjlighet att stärka sin trovärdighet, kommunicera ansvarstagande och differentiera sig i en konkurrensutsatt bransch.

Den tredje forskningsfrågan handlar om vad som bör ingå i uppdragsgivarens egna ESG-rapportering. Eftersom företaget inte omfattas av CSRD:s rapporteringskrav, finns det utrymme att anpassa innehållet utifrån egna resurser och strategiska mål. Studiens resultat visar att det är möjligt att utforma en meningsfull och strukturerad rapport även på frivillig basis, genom att inspireras av branschpraxis och etablerade standarder. De rekommendationer som presenteras i kapitel 4.3 och i tabellerna 4–6 ger ett konkret förslag på hur företaget kan rapportera inom respektive ESG-dimension. Förslaget utgår från indikatorer som är relevanta för ett medelstort transportföretag och som speglar både interna förhållanden och externa förväntningar. Genom att implementera en sådan rapportering kan företaget stärka sin interna styrning, skapa transparens gentemot intressenter och positionera sig som en ansvarstagande aktör – även innan juridiska krav träder i kraft.

Eftersom uppdragsgivaren inte omfattas av CSRD:s rapporteringsplikt i dagsläget, finns inget formellt krav på ESG-rapportering. Trots detta har företaget uttryckt en vilja att påbörja hållbarhetsrapportering på eget initiativ. Det är ett strategiskt klokt beslut som kan bidra till ökad konkurrenskraft, stärkt varumärke och bättre relationer till kunder, investerare och medarbetare.

Studien resulterar därför i ett konkret förslag på hur ESG-rapporteringen kan utformas, baserat på branschpraxis och etablerade ramverk. Detta förslag presenteras i tre tematiskt uppdelade tabeller, med indikatorer för miljö, socialt ansvar och bolagsstyrning, anpassade till företagets storlek och verksamhetsområde. Genom att följa dessa rekommendationer kan uppdragsgivaren skapa en hållbarhetsrapport som är både meningsfull och användbar även innan den blir juridiskt obligatorisk.

6.1 Studiens begränsningar

Denna studies slutsatser bygger på en dokumentanalys av sju ESG-rapporter från företag inom transport- och speditorsbranschen. Trots att urvalet täcker både större och mindre aktörer, kan resultatet inte betraktas som generaliserbart för hela branschen. Rapporternas omfattning och detaljnivå varierade kraftigt, vilket påverkade möjligheten till jämförelse. I vissa fall var vissa ESG-aspekter mer utförligt behandlade än andra, vilket innebar att tolkning och strukturering krävde ett analytiskt angreppssätt. Därmed finns en risk att vissa resultat speglar dokumentationsförmåga snarare än faktisk verksamhet.

Metodvalet innebar också en begränsning i att forskaren endast har haft tillgång till vad företagen valt att offentliggöra. Information om exempelvis interna utmaningar eller beslut som inte dokumenterats är därmed inte tillgänglig för analys. Trots dessa begränsningar har metoden varit lämplig i förhållande till studiens syfte, eftersom den fokuserat på att kartlägga innehållet i offentlig ESG-rapportering, snarare än att undersöka interna processer. Dokumenten som analyserats är dessutom ofta kvalitetssäkrade, vilket stärker studiens reliabilitet. Validiteten bedöms som god, då analysen varit fokuserad på de frågor studien syftat till att belysa. Begränsningarna innebär dock att studiens resultat bör tolkas som vägledande snarare än fullständigt uttömmande, särskilt för aktörer med helt andra organisatoriska eller geografiska förutsättningar.

6.2 Förslag till vidare undersökningar

Det vore värdefullt att i framtida studier komplettera dokumentanalysen med kvalitativa intervjuer med hållbarhetsansvariga inom transportsektorn. Genom sådana intervjuer skulle det bli möjligt att få en djupare förståelse för hur ESG-arbetet bedrivs i praktiken, vilka utmaningar som uppstår vid implementering av ramverk, samt hur strategiska prioriteringar görs. Det skulle också ge möjlighet att analysera de delar av hållbarhetsarbetet som inte syns i den offentliga rapporteringen.

Ett annat intressant forskningsspår vore att genomföra en longitudinell studie, där ESG-rapporteringen hos utvalda företag analyseras över tid. Med tanke på att CSRD införs stegvis skulle en sådan studie kunna belysa hur företagets rapporteringspraxis förändras

i takt med att regelverket träder i kraft. Det skulle ge värdefulla insikter om både implementering och anpassning. Ytterligare en möjlighet vore att genomföra en kvantitativ analys av sambandet mellan ESG-rapporteringens omfattning och företagens finansiella prestation. Detta skulle kunna stärka argumentationen för hållbarhetsrapporteringens betydelse inte bara ur ett etiskt, utan även ett affärsmässigt perspektiv.

Källor

- Ahmed, J. U. (2010). *Documentary Research Method: New Dimensions*.
https://www.researchgate.net/publication/227441751_Documentary_Research_Method_New_Dimensions
- AI Sweden. (2021). *AI i klimatets tjänst – En kartläggning av svensk kompetens i ett internationellt perspektiv*. https://www.ai.se/sites/default/files/2023-10/ai_i_klimatets_tjanst_210209_-_this_is_it.pdf
- A.P. Møller - Mærsk. (2024). *Annual Report 2024*. Sustainability – Reports and Resources | Maersk
- Atzori, L., Iera, A., & Morabito, G. (2010). *The Internet of Things: A survey*. 54(15), 2787–2805.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1389128610001568>
- Bowen, G. (2009). *Document Analysis as a Qualitative Research Method*.
https://www.researchgate.net/publication/240807798_Document_Analysis_as_a_Qualitative_Research_Method
- Bril, H., Kell, G., & Rasche, A. (2020). *Sustainable Investing: A Path To A New Horizon*.
https://www.researchgate.net/publication/344171588_Sustainable_Investing_A_Path_To_A_New_Horizon
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods* (Vol. 4). Oxford University Press.
<https://books.google.fi/books?id=vCq5m2hPkOMC&printsec=frontcover&hl=fi#v=onepage&q&f=false>
- Chakravorti, B., Steinmann, J., Schena, P., Davis, K., Bondar, M., Singh, D., & Sullivan, K. (2024). *Investor trust in sustainability data: An opportunity for corporate leaders*. <https://www.deloitte.com/global/en/issues/climate/earning-trust-with-investors-through-better-sustainability-data.html>
- Chen, M., Mao, S., & Liu, Y. (2014). Big data: A survey. *Mobile Networks and Applications*, 19(2).
https://www.researchgate.net/publication/263480370_Big_data_A_survey
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design*.
<https://revistapsicologia.org/public/formato/cuali2.pdf>
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2023). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (5th ed.). SAGE Publications, Inc.
<https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/qualitative-inquiry-and-research-design/book266033#reviews>
- DSV. (2024). *DSV Annual Report 2024*. Read our sustainability reports | DSV

- Eccles, R., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2014). The Impact of Corporate Sustainability on Organizational Processes and Performance. *Management Science*.
- Eccles, R., & Serafeim, G. (2013). The performance frontier: Innovating for a sustainable strategy. *Harvard Business Review*, 91, 50–150.
<https://hbr.org/2013/05/the-performance-frontier-innovating-for-a-sustainable-strategy>
- EFRAG. (2023). *ESRS E1 Climate change*.
- Ellen MacArthur Foundation. (2013). *Towards the circular economy Vol. 1: an economic and business rationale for an accelerated transition*.
<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/towards-the-circular-economy-vol-1-an-economic-and-business-rationale-for-an>
- Ellen MacArthur Foundation. (2021, June 7). *Completing the Picture: How the Circular Economy Tackles Climate Change*.
<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/videos/completing-the-picture-how-the-circular-economy-tackles-climate-change>
- European Commission. (2021). *Waste policy: Waste framework directive 2008/98/EC*.
https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/waste-framework-directive_en
- European Parliament and Council. (2014). *Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups Text with EEA relevance*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj/eng>
- European Parliament and Council. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. *Official Journal of the European Union*, L322. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>
- Europeiska Kommissionen. (n.d.). *About the EU ETS*. Europeiska Kommissionen. Retrieved March 16, 2025, from https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/about-eu-ets_en
- Europeiska kommissionen. (2015). *Climate Action ©iStock EU ETS Handbook*.
https://climate.ec.europa.eu/document/download/8cabb4e7-19d7-45bd-8044-c0dcc1a64243_en?filename=ets_handbook_en.pdf
- Finnlines. (2024). *ANNUAL REPORT 2024*.
- Friede, G., Busch, T., & Bassen, A. (2015). *ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies*.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20430795.2015.1118917?scroll=top&needAccess=true#d1e141>

- GHG protocol. (n.d.). *About Us*. Retrieved March 6, 2025, from <https://ghgprotocol.org/about-us>
- Gibbs, G. (2007). *Analysing Qualitative Data*. SAGE.
<https://doi.org/https://doi.org/10.4135/9781849208574>
- Global Reporting Initiative. (2024). *Full set of GRI standards*.
- Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S., & Palaniswami, M. (n.d.). *Internet of Things (IoT): A vision, architectural elements, and future directions*. 29(7), 1645–1660. Retrieved March 12, 2025, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167739X13000241>
- Hahn, T., & Figge, F. (2011). *Beyond the Bounded Instrumentality in Current Corporate Sustainability Research: Toward an Inclusive Notion of Profitability*. https://www.researchgate.net/publication/251300614_Beyond_the_Bounded_Instrumentality_in_Current_Corporate_Sustainability_Research_Toward_an_Inclusive_Notion_of_Profitability
- Henriques, A., & Richardson, J. (2004). *The triple bottom line: Does it all add up? Assessing the sustainability of business and CSR* (1st ed.). https://www.perlego.com/book/1546136/the-triple-bottom-line-does-it-all-add-up?queryID=0749ace971752d23d950c1206feaf7b&index=prod_BOOKS&gridPosition=1&searchType=title
- Idowu, S. O., Schmidpeter, R., Capaldi, N., Zu, L., Baldo, M. Del, & Abrue, R. (2017). *Encyclopaedia of Sustainable Management*. Springer International.
- International Energy Agency. (2023a). *Global EV Outlook 2023: Catching up with climate ambitions*. www.iea.org
- International Energy Agency. (2023b). *Renewables 2023*. www.iea.org
- International Maritime Organization. (2023). *2023 IMO strategy on reduction of GHG emissions from ships*.
- Ioannou, I., & Serafeim, G. (2017). *The Consequences of Mandatory Corporate Sustainability Reporting*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1799589
- Jagadish, H. V., Gehrke, J., Labrinidis, A., & Papakonstantinou, Y. (2014). Big Data and Its Technical Challenges. *Communications of the ACM*, 57(7), 86–94. https://www.researchgate.net/publication/274479822_Big_Data_and_Its_Technical_Challenges
- Kolk, A. (2016). The social responsibility of international business: From ethics and the environment to CSR and sustainable development. *Journal of World Business*, 51(1), 23–34. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2015.08.010>
- Kuehne + Nagel. (2024). *Sustainability report 2024*.

- Li, T. T., Wang, K., Sueyoshi, T., & Wang, D. D. (2021). Esg: Research progress and future prospects. In *Sustainability (Switzerland)* (Vol. 13, Issue 21). <https://doi.org/10.3390/su132111663>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. SAGE Publications, Inc.
- McKinnon, A., Browne, M., Whiteing, A., & Piecyk, M. (2015). *Green Logistics: Improving the Environmental Sustainability of Logistics*. Kogan Page Publishers.
- McKinsey & Company. (2022). *An AI power play: Fueling the next wave of innovation in the energy sector*. <https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/how-we-help-clients/an-ai-power-play-fueling-the-next-wave-of-innovation-in-the-energy-sector>
- Meriaura. (2023). *Meriaura Sustainability Report 2023*. Meriaura-Sustainability-report-2023.pdf
- OECD. (2023a). *G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023*. OECD. <https://doi.org/10.1787/ed750b30-en>
- OECD. (2023b). *ITF Transport Outlook 2023: Summary*. <https://www.itf-oecd.org/itf-transport-outlook-2023>.
- OECD. (2025). *BEHIND ESG RATINGS Unpacking sustainability metrics*. https://www.oecd.org/en/publications/behind-esg-ratings_3f055f0c-en.html
- Panoutsou, C., Germer, S., Karka, P., Papadokostantakis, S., Kroyan, Y., Wojcieszek, M., Maniatis, K., Marchand, P., & Landalv, I. (2021). Advanced biofuels to decarbonise European transport by 2030: Markets, challenges, and policies that impact their successful market uptake. *Energy Strategy Reviews*, 34. <https://doi.org/10.1016/j.esr.2021.100633>
- Porter, M. E., & Kramer, M. R. (n.d.). *HBR.ORG The Big idea Creating Shared Value how to reinvent capitalism-and unleash a wave of innovation and growth*.
- Saunders, M. N., Lewis, P., & Thornhill, A. (2023). *Research Methods for Business Students*. https://www.researchgate.net/publication/240218229_Research_Methods_for_Business_Students
- Silverman, D. (2011). *Interpreting Qualitative Data* (5th ed.). SAGE. https://www.researchgate.net/publication/237068011_Interpreting_Qualitative_Data
- Stopford, M. (2008). *Maritime Economics* (3rd ed.). Routledge.
- Sustainability Accounting Standards Board. (2017). *SASB CONCEPTUAL FRAMEWORK*. <https://sasb.ifrs.org/standards/conceptual-framework/>
- Tallink Silja Grupp. (2023). *Tallink-Grupp-Sustainability-Report-2023*. <https://company.tallink.com/esg/sustainability-reports/sustainability-report-2023>

- TCFD. (2017). *Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*. <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2021/10/FINAL-2017-TCFD-Report.pdf>
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- United Nations. (2023a). *Review of Maritime Transport 2023*. United Nations. <https://shop.un.org/>
- United Nations. (2023b). *The 2023 Climate Risk Landscape: Technical Supplement*. https://www.unepfi.org/themes/climate-change/2023-climate-risk-landscape-technical-supplement/?utm_source=chatgpt.com
- Vollero, A. (2022). *Greenwashing*. Emerald Publishing Limited. <https://www.perlego.com/book/3284994/greenwashing-foundations-and-emerging-research-on-corporate-sustainability-and-deceptive-communication>
- von Rosing, M. (2025). Chapter 9 - CO2 reduction (scopes 1-2-3) and how to go about it. *The Sustainability Handbook, 1*, 103–114. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780323901109000118>
- Wallenius Wilhelmsen. (2024). *Annual Report 2024*. https://www.walleniuswilhelmsen.com/storage/images/Investor-relations/WAWI_2024-Annual-report.pdf
- Wamba, S. F., Gunasekaran, A., Akter, S., Ren, S. J. fan, Dubey, R., & Childe, S. J. (2017). Big data analytics and firm performance: Effects of dynamic capabilities. *Journal of Business Research, 70*, 356–365. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2016.08.009>
- Wang, Y., & Wang, X. (2024). From ratings to action: The impact of ESG performance on corporate innovation. *Heliyon, 10*(4). <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844024027142>
- World Commission on Environment and Development. (1987). *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*.
- Yin, Robert. K. (2014). *Case Study Research Design and Methods* (5th ed.). Thousand Oaks. https://www.researchgate.net/publication/308385754_Robert_K_Yin_2014_Case_Study_Research_Design_and_Methods_5th_ed_Thousand_Oaks_CA_Sage_282_pages